

Eğitim Mufettişliğinde Görev, Yetki ve Mesleki Güvence: Srekliлик ve Değişim Dinamikleri

Muhammet YILDIRIM, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0002-3000-4243

ne ıkanlar

- Mufettişlere verilen görevlerin geniş kapsamlı, çok boyutlu ve zaman zaman çelişkili olduğu;
- Mufettişlilik mesleğinden çıkarılma süreçlerine ilişkin objektif ölçütlerin bulunmadığı;
- Mufettişlerin fiziksel varlıklar ve idari işlemler üzerindeki yetkilerinin arttırılırken öğretimsel süreçler üzerindeki doğrudan yetkilerinin sınırlandırıldığı görülmüştür.

z

Eğitim mufettişlerine mevzuatla verilen görev ve yetki alanlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeli kullanılarak yürütülmüştür. Veri kaynağı olarak kullanılan 2011 ve 2022 yıllarında yayımlanan Eğitim Mufettişleri Ynetmeliklerindeki mufettişlerin görev ve yetki alanlarını belirleyen bölümleri, içerik analizi yöntemi kullanılarak sistematik bir şekilde incelenmiştir. "Görev Tanımları ve İş Süreçleri", "Hukuki Mevzuat ve Uyumluluk" ile "İş Güvencesi ve Kariyer Gelişim Süreçleri" olmak üzere üç temaya ulaşılan çalışmada, yürürlükte bulunan mevzuatın mufettişlere geniş kapsamlı, çok boyutlu ve zaman zaman birbiriyle çelişebilecek görevler yüklediği görülmüştür. Mevzuattan kaynaklanan değişiklikler sonucunda, mufettişlerin görev alanlarının kaldırılması, görev sınırlarında belirsizliğe yol açarken, görev tanımlarının yetkiden bağımsız bir şekilde düzenlenmesi, görev ve yetki dengesizliği sonucunu doğurmaktadır. Mufettişlerin fiziksel varlıklar üzerindeki kontrol gücü ve idari yetkileri son mevzuatla kısmen arttırılmış olsa da esas amacı öğrenme çıktılarının niteliğini iyileştirmek olan mufettişlerin, incelenen yönetmelik dönemleri arasında öğretimsel süreçler üzerindeki doğrudan yetkileri sınırlandırılmıştır. Son olarak mufettişlerin iş güvencesi ve kariyer gelişiminin düzenlendiği yönetmelikte, meslekten çıkarılmaya ilişkin objektif ölçütler belirlenmemiştir. Bu bağlamda eğitim mufettişlerinin görev alanlarının netleştirilmesi, görev-yetki dengesinin sağlanması ile mesleki güvenceye ilişkin somut ve objektif ölçütlerin belirlenmesi, yönetmeliğin hukuki ve uygulama etkinliğini gclendirecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim mufettişleri, Görev ve yetki, Mesleki güvence

Önerilen Atıf

Yıldırım, M. (2025). Eğitim mufettişliğinde görev, yetki ve mesleki güvence: Srekliлик ve değişim dinamikleri. *İnönü Universitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 1854-1886. DOI: 10.17679/inuefd.1686116

İnönü Universitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 26, Sayı 3, 2025
ss. 1854-1886
[DOI](#)
10.17679/inuefd.1686116

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
28.04.2025

Kabul Tarihi
13.08.2025

1. Giriş

Türk eğitim sisteminde belirlenen politikalar doğrultusunda eğitim sisteminin işleyişinin denetleme, değerlendirme ve izleme çalışmaları eğitim müfettişlerinin temel görevleri arasında yer almaktadır. Eğitim sisteminin kalitesini arttırmaya yönelik yapılan araştırma, rehberlik ve denetim çalışmalarının yanı sıra (Eyi, 2006) disiplin hükümleri kapsamında müfettişlerin tevdi (bir işin ya da belgenin başka bir makama veya kişiye gönderilmesi), inceleme, ön inceleme ve soruşturma (Taymaz, 2015) şeklinde geniş ve kapsamlı görevleri bulunmaktadır. Alan yazında (Akan, Yalçın ve Yıldırım, 2013; Ekinci, Öter ve Akın, 2013; Gül ve Özsoy, 2022; İlğan, 2006; Kılıç ve Aslanargun, 2013; Özkan ve Çelikten, 2017; Öztürk, Demirtaş ve Arabacı, 2003) yönetsel süreçlerinin iyileştirilmesi, mali işlemlerin kontrolü, eğitim ve öğretim hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik birçok görev ve sorumluluk müfettişler tarafından üstlenilmektedir. Eğitim müfettişlerinin temel görevleri tarihsel olarak büyük ölçüde korunmuş olsa da (Keklik, 2023; Özkan ve Çelikten, 2017) 20. yüzyılın sonları ve 21. yüzyılın başlarında eğitim sisteminde yaşanan politik, teknolojik ve pedagojik değişimler doğrultusunda bu görevlerin yürütülme biçimi ve kapsamı önemli ölçüde değişmiştir (Kapusuzoğlu, 2008; Memduhoğlu ve Mazlum, 2014; Şahin, 2017). Yeni kamu yönetim anlayışı, geleneksel hiyerarşik ve katı yapıların yerine performans odaklılık ve hesap verebilirlik ilkelerini ön plana çıkarmaktadır (Göçoğlu ve Gündüz, 2020). Bu paradigmatik değişim, eğitim denetimi alanını yalnızca hukuki uygunluğa odaklanan bir yapıdan çıkararak, verimlilik, etkililik ve kalite ölçütlerini esas alan bir yapıya dönüştürmüştür (Kurban ve Çığman, 2023). Bu kapsamda 1930-1940 ve 2000-2010 yıllarına ait teftiş raporlarının Şimşek (2016) tarafından incelendiği çalışmada, Türk eğitim sisteminde müfettiş rollerinin zamanla değiştiği tespit edilmiştir. Günümüz eğitim denetiminde müfettişlerden, geleneksel rollerinin ötesine geçerek veri temelli okul başarısını artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesinde etkin rol üstlenmesi beklenmektedir (Ertürk, 2020; Hatipoğlu ve Ordu, 2019; Paksoy, 2020). Eğitim müfettişlerinin görevleri; fiziki doğrulama, evrak inceleme ve mevzuata uygunluk kontrolü şeklindeki basit düzeyde değerlendirmelerle sınırlı kalmayıp, pedagojik, psikolojik ve yönetsel uzmanlık bilgisi ve yetkinliklerini gerektiren daha kapsamlı bir denetim, rehberlik ve değerlendirme sürecini içermektedir. Bu durum müfettişlerin birer eğitim bilim uzmanı olmalarını zorunlu kılmaktadır. Ancak alan yazında müfettişlerin, eğitim sisteminin kalitesini ve performansını artırmaya sundukları katkılarının yetersiz olduğu görülmektedir (Deniz, 2022; Koşar ve Buran, 2019; Tonbul ve Baysülen, 2017; Özmen ve Yasan, 2007). Müfettişler tarafından gerçekleştirilen çalışmalar, okulların iyileştirilmesi ve geliştirilmesinden çok mevcut statükoyu korumaya yöneliktir (Altun ve Büyükoztürk, 2011; İrgin Işık, 2018). Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan ve müfettişler tarafından eğitim kurumlarında yapılan denetimlerde kullanılan rehberlerin (Teftiş Kurulu Başkanlığı, 2025), ülkenin 81 ilindeki eğitim kurumlarının tamamında aynı şekilde uygulanmaya çalışılması, merkezi yönetim tarafından belirlenen asgari kurum standartlarının, taşradaki kurumların tümüne mevcut imkânlar ölçüsünde yaygınlaştırılmasının amaçlandığını göstermektedir. Eğitim sisteminin gelişiminden ziyade geleneksel yapının korunmasını amaçlayan bu uygulamanın yanı sıra eğitim-öğretim sürecinin niteliğini doğrudan geliştirme ve değerlendirme fırsatı sunan ders denetimi görevleri, 6528 sayılı Kanun ile müfettişlerin görev alanından çıkarılmıştır (MEB, 2014). 2011 Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği (2011 EMY) (MEB, 2011) ile kıyaslandığında 2022 yılında yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği'nin (2022 EMY) (MEB, 2022) odak noktasını eğitim-öğretim hizmetlerinin geliştirilmesinden ziyade idari ve yönetsel süreçlere doğru kaydığı anlaşılmaktadır. Çağdaş eğitim denetim sisteminde, geliştirme, iyileştirme ve kaliteyi artırma gibi rolleri ön plana çıkan (Gönülaçar, 2018; Kaçar, 2025; Kel ve Akın, 2021) müfettişler, Türk eğitim sisteminde halen otorite ve disiplin figürü olarak sisteme uyumu teşvik meslek elemanları olarak algılanmaktadır (Gül ve Özsoy, 2022; Şahin ve Sabancı, 2018; Yılmaz, 2023).

Türk eğitim denetimi üzerine yapılan araştırmalar; müfettişlerin araştırma görevlerini yeterince yerine getiremedikleri (İlğan 2006), öğretmenlerle doğrudan etkileşime girme ve sınıf

içi uygulamaları geliştirme şanslarının azaldığı (Katipoğlu, 2014), hazırlamış oldukları soruşturma raporlarında usul, esas ve şekilde hatalı uygulama ve değerlendirmeler yaptıkları (Çelik, 2010), öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yeterli katkıyı sunamadıkları (İskender, 2004), iş koşullarındaki zorluk ve yetersizlikler nedeniyle mesleki tatminsizlik yaşadıkları (Özdemir ve Özcan, 2016), iş yüklerinin fazla ve özlük haklarının yetersiz olduğu (Akbaşlı ve Akyüz, 2023) iş güvenliği ve mali haklarının yeterince korunamadığı (Kayıkçı, 2005) ve denetim mekanizmalarının karmaşıklığı nedeniyle bağımsız çalışmadıkları (Şahin ve Çek, 2011) şeklinde birçok mesleki sorunlarının olduğu tespit edilmiştir.

Mesleki rollerine ilişkin kavramsal bir uzlaşmaya dahi varılamayan (Deniz, 2022) eğitim müfettişlerinin, mevzuatla kendilerine verilen görev ve yetkilerin neler olduğunun ve bunların zaman içerisinde nasıl dönüşüp farklılaştığının ortaya konulması, mesleğin karşılaştığı sorunların çözümüne katkı sağlamak adına önemli görülmektedir. 2011 ve 2022 yıllarında yürürlüğe giren eğitim müfettişleri yönetmelikleri, eğitim müfettişlerinin görev ve yetkileri açısından farklı düzenlemeleri içermektedir. Bu bağlamda, 2011-2022 yılları arasında yürürlükte olan eğitim müfettişleri yönetmelikleri incelenerek, eğitim denetimine hakim olan paradigmaların müfettişlerin görev ve yetkilerinde meydana gelen değişimleri nasıl şekillendirdiği değerlendirilecektir. Söz konusu değişimler, eğitim denetimi anlayışındaki yönelimleri ve müfettişlerin rollerinin nasıl evrildiğini anlamak açısından önemli bir analitik çerçeve sunacaktır. Bu çerçevede 2011 ve 2022 eğitim müfettişleri yönetmeliklerinde eğitim müfettişlerine verilen görev ve yetkilerin karşılaştırmalı olarak ele alındığı bu çalışmada, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

1. *2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine göre, eğitim müfettişlerinin görevleri bağlamında hangi farklılıklar bulunmaktadır?*
2. *2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine göre, eğitim müfettişlerinin yetki ve sorumlulukları bağlamında hangi farklılıklar bulunmaktadır?*
3. *2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine göre, eğitim müfettişlerinin mesleki güvenceleri bağlamında hangi farklılıklar bulunmaktadır?*

2. Yöntem

2011 ve 2022 yıllarına ait eğitim müfettişliği yönetmeliklerine (EMY) göre eğitim müfettişlerinin görev ve yetki alanlarının neler olduğu ve aralarındaki farklılıkları belirlemek amacıyla yapılan çalışmada kullanılan araştırma modeli, çalışmanın kapsamı, veri toplama ve analizine ilişkin bilgilere bu bölümde yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılan konuyla ilgili belgelerin ilk genel hatlarıyla incelendiği, ardından detaylı analiz edildiği ve elde edilen bulguların yorumlanarak değerlendirildiği nitel araştırma yöntemlerinden biridir (Kıral, 2020). Bu yöntem doğrudan insanlarla etkileşim kurulmasına gerek kalmadan incelenen konu hakkında zengin ve derinlemesine bilgi edinilmesine olanak tanımaktadır. Resmî Gazete'den ulaşılan eğitim müfettişleri yönetmelikleri araştırmanın veri kaynağı olması nedeniyle doküman analizi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırma sorularının cevaplanması için verilerin analiz edilerek belirli kalıplar doğrultusunda kategorilere göre düzenlenmesini gerektirdiğinden, tematik analiz kullanılmasını zorunlu kılmaktadır (Corbin ve Strauss, 2008). Yönetmeliklerde yer alan eğitim müfettişlerinin görev ve yetkileri içerik analizine tabi tutulmuştur.

2.2. Çalışmanın Kapsamı

Araştırmaya konu olan belgeler, 24 Haziran 2011 tarihinde 27974 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (MEB,

2011) ile 1 Mart 2022 tarihinde 31765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği’dir (MEB, 2022). Bu yönetmelikler eğitim müfettişlerinin görev ve yetkileri ile ilgili düzenlemeleri içermesi nedeniyle yapılan araştırmanın temel dökümanları olarak belirlenmiştir.

2.3. Etik Kurul Kararı

Bu çalışma, kamuya açık belgeler üzerinden yürütülen bilimsel inceleme çalışması olması nedeniyle etik kurul izne gerek görülmemektedir. Ancak yine de yazar, bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulduğunu ve yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirinin gerçekleştirilmediğini beyan etmiştir.

2.4. Veri Analizi

24 Haziran 2011 tarihinde 27974 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2011 EMY ile 1 Mart 2022 tarihinde 31765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2022 EMY yönetmeliklerinin sekizinci bölümü (Eğitim Müfettişi ve Eğitim Müfettiş Yardımcılarının Görev ve Yetkiler ve dokuzuncu bölümü (Eğitim Müfettişliği Güvencesi ve Görevden Alınma) bölümlerinden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Kırıl (2020) doküman inceleme yöntemiyle elde edilen verilerin içerik analizi tekniği ile değerlendirilebileceğini belirtmektedir. Yapılan araştırmanın veri kaynağını oluşturan yönetmeliklerin sekiz ve dokuzuncu bölümler içerik analiziyle kodlanarak kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan içerik analizi ile kod havuzları oluşturulur ve ardından oluşturulan kodlar sınıflandırılarak kategorilere ve temalara ulaşılmaktadır (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021). Yönetmelik metinlerine ilişkin kodlar oluşturulurken Saldana (2022) “*Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı*” çalışmasında belirttiği kodlama yöntemlerinden betimsel kodlama yöntemi tercih edilmiştir.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliğini artırmak amacıyla, Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında doktora derecesine sahip bir uzmandan görüş alınmıştır. Bu doğrultuda, ilgili uzmana iki farklı yönetmelikte yer alan müfettişlerin görev ve yetkilerine ilişkin bölümler incelenmiş; elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulan kategorilerin altındaki kodların içeriğiyle bu kategorilerin ait oldukları temaları ne ölçüde yansıttığı değerlendirilmiştir. Uzman görüşü doğrultusunda, “Görev Tanımları ve İş Süreçleri” teması altında yer alan bir kategori yeniden düzenlenmiş ve bu yolla araştırmanın geçerliği güçlendirilmiştir. Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak amacıyla ise, Miles ve Huberman’ın (1994) geliştirdiği Güvenirlik = Görüş Birliği ÷ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100 formülü kullanılmıştır. Kodlayıcı ile uzman görüşü arasındaki uyum düzeyine göre 2 kodun farklı kategoriye yerleştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda güvenirlilik oranı, $P = 13 \div (13 + 2) \times 100 = \%86$ olarak hesaplanmıştır. Öztürk, Fidan ve Arastaman’a (2018) göre, kodlar arasındaki uyumun %70’in üzerinde olması, araştırmada kabul edilebilir düzeyde bir güvenirlilik sağlandığını göstermektedir. Bu çerçevede, hem uzman görüşüne dayalı geçerlik hem de bağımsız kodlayıcı görüşlerine dayalı güvenirlilik ilkeleri doğrultusunda araştırmanın bilimsel niteliği desteklenmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde 2011 EMY ile 2022 EMY’ de incelenen sekiz ve dokuzuncu bölümlerine ilişkin yapılan analizler sonucunda elde edilen kod, kategori ve temalara yer verilmiştir. Eğitim müfettişleri yönetmeliklerinde yer alan görevleri, yetkileri ve mesleki güvencelerine ilişkin kod, kategori ve temalara içeren bilgilere tablolarda yer verilmiştir.

3.1. 2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine Göre Eğitim Müfettişlerinin Görevleri Bağlamında Hangi Farklılıklar Bulunmaktadır?

Tablo 1.

Eğitim Müfettişlerinin Görev Tanımları

Tema	Kategori	Kod	2011 Yönetmeliği	2022 Yönetmeliği
Görev Tanımları ve İş Süreçleri	Görev Alanları	İl ve ilçe millî eğitim müdürlükleri	İl millî eğitim müdürü dışında İl ve ilçe millî eğitim müdürlüklerindeki görevlilerin rehberlik, denetim, inceleme ve soruşturma süreçlerini yürütmek	Görev alanları şeklinde bir düzenleme bulunmamaktadır
		Resmî ve özel eğitim-öğretim Kurumları	Resmi ve özel ortaöğretim kurumlarının rehberlik ve denetimi ile bu kurumlardaki öğretmenlerin branş denetimlerine yönelik inceleme ve soruşturmalar hariç olmak üzere yapılacak çalışmalar	Görev alanları şeklinde bir düzenleme bulunmamaktadır
		Vali tarafından verilecek diğer görevler	İnceleme, araştırma ve soruşturma	Görev alanları şeklinde bir düzenleme bulunmamaktadır
	Görevler	Eğitim görevleri	Rehberlik, soruşturma vb. çalışmaları yürütmek	Rehberlik, soruşturma vb. çalışmaları yürütmek,
		İdari ve diğer görevler	Zorunlu eğitim çağındaki öğrencilerin devamını sağlamak, Müfettiş yardımcılarının yetişmesine katkı sağlamak	Raporları 20 gün içinde teslim etmek, Görev standartlarına uymak, Müfettiş yardımcılarının yetişmesine katkı sağlamak, Kurul/komisyonlarda görev almak, Başkan ile mevzuatın verdiği görevleri yerine getirmek
		Resmî prosedür	İnceleme, soruşturma vb. çalışmalar usulünce alınacak onaylara dayalı olarak gerçekleştirilir	İnceleme, soruşturma vb. çalışmaları usulünce alınacak onaylara dayalı olarak eğitim müfettişleri başkanı tarafından verilir
	Görevlendirme Usulleri	Emir ve talimat yetkisi	Vali, il millî eğitim müdürü ve başkan dışında başka kimseler görev, emir ve talimat veremez	Başkan tarafından 53. Madde Kapsamında verilen görevleri yerine getirmek

Eğitim müfettişlerinin görevlerine ilişkin analiz sonucunda, müfettişlerin “Görev Tanımları ve İş Süreçleri” teması altında, “Görev Alanları, Görevleri ve Görevlendirme Usulleri” kategorilere ayrılmıştır. Bu üç kategori müfettişlerin yönetmelikte belirlenen görevleri ve bu

görevlerle ilgili iş ve işlem usullerini kapsayarak, müfettişlerin görevleri hakkındaki durumu göstermektedir. Müfettişlerin Görev alanları kategorisine bakıldığında, il ve ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri, Resmî ve özel eğitim-öğretim kurumları ile Vali tarafından verilecek diğer görevler” başlıklarını kapsayacak şekilde eğitim müfettişlerinin görev alanları 2011 EMY’ de detaylı bir biçimde tanımlanırken, 2022 EMY ile görev alanları kaldırılarak, doğrudan eğitim müfettişlerinin görev ve yetkileri başlığına yer verilmiştir. 2011 EMY’de, Eğitim Müfettişlerinin, il Millî Eğitim Müdürü ve yönetmelikte yer alan ortaöğretim kurumlarının rehberlik ve denetimi ile branş bazlı inceleme ve araştırmaları dışında, taşra teşkilatında yer alan eğitim görevlilerinin rehberlik, denetim, ön inceleme, değerlendirme, iş başında yetiştirme, inceleme ve araştırma çalışmaları gibi görev alanlarının bulunduğu ve bu konuda yetkilendirildikleri açıkça belirtilmiştir.

Müfettişlerin görev alanlarının düzenlenmediği 2022 EMY’ nin, “Eğitim Müfettişi ve Eğitim Müfettiş Yardımcılarının görev ve yetkileri” başlıklı sekizinci bölümde, “*İldeki her derece ve türden resmî ve özel örgün ve yaygın eğitim kurumları ile özel öğrenci barınma hizmetleri kurumlarının rehberlik, iş başında yetiştirme, denetim, izleme ve değerlendirme, araştırma, inceleme, araştırma ve ön inceleme çalışmalarını yapmak.*” Müfettişlerin görev alanı kapsamında değerlendirilebilecek bir hükme yer verilmiştir. Ancak bu madde dışında müfettişlerin görev alanına ilişkin 2022 EMY’ de herhangi bir madde veya hükme yer verilmemesi, görev sınırlarının net bir biçimde belirlenmesini zorlaştırmakta ve eğitim müfettişlerinin il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde görevli personel hakkında rehberlik, inceleme ve araştırma gibi çalışmaları yürütebilmelerine ilişkin yetki ve görevlerinde belirsizlik yaratmaktadır.

Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin altıncı bölümünde yer alan “Müfettiş ve Müfettiş Yardımcılarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Yükümlülükler” başlığı altındaki 42. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine atıfta bulunularak il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde görevli personel hakkında rehberlik, inceleme ve araştırma çalışmalarının nasıl yürütüleceğinin belirtildiği görülmektedir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 320. Maddesinin 1. Fıkrasının (d) bendinde belirtilen Teftiş Kurulu Başkanlığınca yürütülecek görevler arasında yer alan “*Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları ile il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinin rehberlik, işbaşında yetiştirme, denetim, değerlendirme, inceleme, araştırma ve araştırma hizmetlerini yürütmek*” maddesinden anlaşılacağı üzere il ve ilçe milli eğitimde görevli personellerin araştırma ve rehberlik hizmetlerinin Bakanlık müfettişlerince yapılacağı anlaşılmaktadır. Ancak 2022 EMY’ de taşrada görevli müfettişlerin il ve ilçe milli eğitimde görevli kişiler hakkında araştırma ve rehberlik çalışmaları yürütebileceğine dair yetki ve görevlerden söz edilmediği, görevlerine ilişkin üst sınırın çizilmediği ve görev alanlarının net bir biçimde belirlenmediği görülmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 320. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendine rağmen, 2022 EMY’nin 54. maddesinin 2. fıkrasında yer alan “Bakanlık merkez teşkilatı birimlerinin görev alanlarına giren konularla ilgili olarak taşra teşkilatı birimlerinden görevlendirme talebi gelmesi halinde, bu talepler Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından değerlendirilecektir.” hükmü ile eğitim müfettişlerinin görev alanı ve sınırının daha da belirsiz hâle getirilmektedir. Görev alanları kapsamında, 2011 EMY vali tarafından verilecek inceleme, araştırma ve araştırmaların müfettişlerin görev alanına girdiğini belirtirken, 2022 EMY’ de bu konuya ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmadığı ve müfettişlerin görev alanlarına ilişkin konu ve düzenlemelerin tercihen eksik bırakıldığı görülmektedir. Eğitim müfettişlerinin görev kapsamı, 2022 EMY ile genişletilmiş ve çeşitlendirilmiştir. Bu çerçevede, 2011 EMY’de yer almayan kurul ve komisyon faaliyetleri, başkan tarafından verilen ek görevler ile rapor hazırlama ve teslim etme gibi bazı yeni görev ve sorumluluklar müfettişlerin görev tanımına dâhil edilmiştir.

Tablo 1’de yer alan “Görevlendirme Usulleri” kategorisinde, müfettişlerce gerçekleştirilecek inceleme, soruşturma ve denetim gibi çalışmaların, usulüne uygun olarak alınacak onaylara dayalı şekilde yürütüleceği her iki yönetmelikte de belirtilmektedir. Emir ve talimat yetkisine bakıldığında ise, 2011 EMY’de vali, il millî eğitim müdürü ve başkan tarafından müfettişlere görev, emir ve talimat verilebileceğine dair bir düzenlemeye yer verilirken, 2022 EMY’de emir ve talimat ifadeleri çıkarılarak yalnızca başkan tarafından 53. madde kapsamında müfettişlere görev verilebileceği görülmektedir.

3.2. 2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine Göre Eğitim Müfettişlerinin Yetkileri Bağlamında Hangi Farklılıklar Bulunmaktadır?

Tablo 2.

Hukuki Mevzuat ve Uyum

Tema	Kategori	Kod	2011 Yönetmeliği	2022 Yönetmeliği
Hukuki Mevzuat ve Uyumluluk	Yetki	Bilgi	Gerekli bilgiyi isteme	Gerekli bilgiyi isteme
		Belge	Defter, evrak ve belgeleri isteme, inceleme, alma ve saklama	Defter, evrak ve belgeleri isteme, inceleme, alma ve saklama, Kasa, depo ve ambarları inceleme sayma ve mühürleme
	Sorumluluklar	Kurum ve personel yükümlülükleri	Belge, defter, dosya, para ve değerli evrakları müfettişlere sunma, inceleme ve sayımlarını kolaylaştırma, sözlü ve yazılı soruları mevzuata uygun şekilde cevaplama yükümlülüğü	Belge, defter, dosya, para ve değerli evrakları müfettişlere sunma, inceleme ve sayımlarını kolaylaştırma, Denetim esnasında iznin ertelenmesi veya durdurulması
		Yönetici sorumlulukları	Denetim, soruşturma vb. hizmetlerin gerektiği gibi yürütülebilmesi için uygun çalışma ortamı sağlama ve gerekli önlemleri alma.	Denetlenen kurumun işleyişini aksatmayacak şekilde müfettişlere çalışmalarını için uygun ortam ve gerekli tedbirlerin sağlanması

Hukuki Mevzuat ve Uyumluluk teması altında “yetki” ve “yükümlülük ve sorumluluklara” ilişkin kategoriler oluşturulmuştur. Yetki kategorisi incelendiğinde, her iki yönetmelikte de müfettişlere benzer yetkiler verildiği ancak 2022 EMY’de dikkat çeken hususun, eğitim müfettişlerinin görev ve yetkilerinden bahsedilmesine rağmen, 53. maddenin 1. fıkrasının (a) bendi hariç diğer yedi bendin herhangi bir yetki içermediği yalnızca (denetim, araştırma, soruşturma ve iş başında yetiştirme vb.) görevlere ilişkin hükümlerden oluştuğu görülmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında, doğrudan göreve ilişkin bir düzenlemeye yer verilmesi gerekirken ilgili fıkrada görevlendirmeye yönelik bir düzenlemeye yer verilmiştir. “Bilgi ve Belge İsteme” yetkisi incelendiğinde, eğitim müfettişlerinin rehberlik, denetim, soruşturma vb. çalışmalarını kapsamında ihtiyaç duydukları bilgi, evrak, defter ve belgeleri talep etme, örneklerini veya asıllarını alma, saklama, inceleme, mühürleme ve sayma yetkilerine sahip oldukları her iki yönetmelikte de görülmektedir. 2022 EMY ile birlikte müfettişlere kasa, depo ve ambarları görme, inceleme, sayma ve mühürleme yetkisi verilerek “Bilgi ve Belge İsteme” yetkileri genişletilmiştir. Eğitim müfettişlerinin kurumlarda yürüttükleri çalışmalarda, ilgili kurum ve personelin yükümlülükleri bulunduğu, bu kapsamda müfettişlerce talep edilen bilgi ve belgeleri sunmak, sunulanların incelenmesini ve sayılmasını kolaylaştırmakla sorumlu oldukları belirtilmiştir. 2011 EMY’de ise bu yükümlülükler ek olarak, denetlenenlerin

müfettişler tarafından yöneltilen sözlü ve yazılı sorulara mevzuat çerçevesinde cevap verme zorunluluğuna yer verilmiştir.

2022 EMY’de ise denetlenenlerin sözlü ve yazılı sorulara cevap verme yükümlülüğüne ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş ve bunun yerine “Denetim sırasında izin ve rapor” adlı bir alt başlık oluşturulmuştur. Denetim faaliyetlerinin başladığı kurum ve kuruluşlarda, çeşitli zorunlu nedenler dışında, kurum personellerinin müfettişin bilgisi ve izni olmadan izin alamayacaklarına dair yeni bir hükme yer verilmiştir. Yönetici sorumlulukları ile ilgili olarak, eğitim müfettişlerinin kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirdikleri çalışmalar sırasında kullanabilecekleri çalışma odasının, her iki yönetmelikte de yöneticiler tarafından sağlanacağı belirtilmektedir. Ancak 2011 EMY’de soruşturma, inceleme, rehberlik ve denetim vb. müfettişlerce yapılacak çalışmalarda “hizmetin gerektiği gibi yürütülebilmesi için müfettişlere çalışma odası sağlanacağı ifade edilirken 2022 EMY’de ise çalışma odasının “kurumun işleyişini aksatmayacak şekilde” sağlanacağı belirtilmektedir.

3.3. 2011 ve 2022 Eğitim Müfettişliği Yönetmeliklerine Göre Eğitim Müfettişlerinin Mesleki Güvenceleri Bağlamında Hangi Farklılıklar Bulunmaktadır?

Tablo 3.

İş Güvencesi ve Kariyer Gelişimi

Tema	Kategori	Kod	2011 Yönetmeliği	2022 Yönetmeliği
İş Güvencesi ve Kariyer Gelişim Süreçleri	Mesleki kalite	Hizmet içi eğitim	Personel Genel Müdürlüğü ve Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı koordinesinde düzenlenen eğitimler	Başkanlıkça ve Valiliklerce düzenlenen eğitimler
		Yurt dışına gönderilme	Bir Düzenleme bulunmamaktadır	Yurt dışında eğitim alma amacıyla görevlendirme
	Mesleki Güvence	Soruşturma ve yargı kararı	Soruşturma sonucunda görevden alınma teklif getirilenler, Yargı Kararı ile görevlerine son verilenler	Ahlaki veya mesleki yetersizlikleri tespit edilenler
		Sağlık kurul raporu	Mesleklerini ifa edemeyeceklerine dair sağlık kurulu raporu bulunanlar	Sihhi yetersizlikleri tespit edilenler

Mesleki Kalite kategorisi altında müfettişlerin hizmet içi eğitimleri her iki yönetmelikte de yer alırken, 2011 EMY’de müfettişlerin mesleki bilgi, yenilenme ve gelişimlerine yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitimler, Personel Genel Müdürlüğü ve Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı koordinasyonu ile gerçekleştirilmektedir. 2022 EMY ile müfettişlerin hizmetiçi eğitimleri Teftiş Kurulu Başkanlığı ve valiliklerce düzenlenmektedir. Müfettişlerin “Yurt Dışına Gönderilme” ile ilgili olarak, 2011 EMY’de müfettişlerin uzmanlık alanlarını geliştirmeleri amacıyla yurt dışına gönderilmeleriyle ilgili herhangi bir ibareye yer verilmezken, 2022 EMY’de eğitim müfettişlerinin yurt dışında eğitim alabileceklerine yönelik düzenleme yapılmıştır. 2011 EMY’de Mesleki Güvence ile ilgili düzenlemeler incelendiğinde, müfettişlerin görevlerine son verilebilmesi için soruşturma sonucu, yargı kararı ve sağlık kurulu raporu gibi unsurların geçerli olduğu görülürken, 2022 EMY’de sihi, ahlaki veya mesleki yetersizlikleri tespit edilen müfettişlerin görevine son verileceği hükme bağlanmıştır. Ancak ahlaki ve mesleki yetersizliklerin nasıl tespit edileceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ayrıca 2022 EMY’de bu tespitin, soruşturma sonuçlarına, yargı kararlarına veya başka objektif ölçütlere dayanıp dayanmayacağı yönetmelikte net bir şekilde düzenlenmemiştir. Müfettişlerin yapmış oldukları iş ve işlemler, yürüttükleri faaliyetler, hazırladıkları raporlar ve görüş yazılarındaki

kanaatleri ile kanuna dayanarak aldıkları tedbirlerde kişisel kusur nedeniyle oluşabilecek haksız fiil ve diğer sorumluluk hallerinde yalnızca idare aleyhine tazminat açılabileceğine ilişkin düzenlemeye yalnızca son mevzuatta yer verilmiştir. Yine son yönetmelikte müfettişlerin kişisel nedenlerle veya dış baskı ve telkinlerle kanaat oluşturduğu veya değiştirdiği, yargı ya da disiplin kurulu kararıyla kesinleşmesi durumunda, idarenin ilgili müfettişe rücu hakkının saklı olduğu belirtilmiştir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2011 tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (2011 EMY) ile 2022 tarihli Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği (2022 EMY) kapsamında, eğitim müfettişlerinin görev ve yetkilerini belirlemek ve söz konusu görev ve yetkilere ilişkin yönetmelikler arasındaki farklılıkları ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, üç temel tema belirlenmiştir. Bu temalar; "Görev Tanımları ve İş Süreçleri", "Hukuki Mevzuat ve Uyumluluk" ile "İş Güvencesi ve Kariyer Gelişim Süreçleri" şeklinde sınıflandırılmıştır. "Görev Tanımları ve İş Süreçleri" teması kapsamında 2011 EMY görev alanları kapsamında müfettişlerin il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerindeki insan kaynaklarına ilişkin rehberlik, soruşturma ve inceleme gibi çalışmalarını yapabileceklerine dair bir hüküm 2022 EMY' de kaldırılmıştır. 2022 EMY ile müfettişlerin görev alanları mevzuatla kaldırılmış ve yalnızca sekizinci bölümün "Eğitim Müfettişi ve Eğitim Müfettiş Yardımcılarının Görev ve Yetkileri" başlıklı kısmında, 53. maddenin 1. bendinin (a) fıkrasında, ildeki her derece ve türden resmî ve özel örgün ve yaygın eğitim kurumları ile özel öğrenci barınma hizmetleri kurumlarına ilişkin soruşturma, rehberlik ve inceleme gibi çalışmaların müfettişlerce yürütüleceği belirtilmiştir. Ancak il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerindeki çalışmaların eğitim müfettişlerince yürütülebileceğine dair herhangi bir hükme yer verilmeyerek müfettişlerin yetki ve görev sınırının 2022 EMY ile net çizilemediği görülmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 320. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerindeki görevlilerin rehberlik ve soruşturma işlemlerinin Bakanlık müfettişlerince yapılacağına dair açık hükme yer verilmiştir (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). 2022 Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği'nin 53. Maddesinden 54. maddesinin 1. Fıkrasına kadar olan hükümlerde, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerindeki görevlilerin rehberlik ve soruşturma işlemleri hakkında herhangi bir düzenlemeye yer verilmezken 54. maddesinin 2. Fıkrasında Bakanlığın görev alanına giren konularda eğitim müfettişlerinin, Teftiş Kurulu Başkanlığının takdiri ile yetkilendirilebileceğinin belirtilmesi eğitim müfettişlerinin görev ve yetki sınırını daha da belirsiz hâle getirmektedir. Bakanlık müfettişleri ile ilde görevli müfettişlerin yetki alanları arasında net bir ayrımın yapılmaması, normlar hiyerarşisi ilkesine aykırılığın yanı sıra yetki karmaşasına da neden olmaktadır. Bu durum merkez ve taşra teşkilatı şeklinde örgütlenen teftiş sisteminde, Bakanlık müfettişleri ile il müfettişlerinin görev tanımlarının büyük ölçüde benzeşmesine ve fonksiyonel açıdan aynı rolü üstlenen ancak hiyerarşik konumları farklı olan iki ayrı meslek grubunun ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Müfettişlerin görev kapsamı oldukça geniş olmakla birlikte, yetki alanlarının sınırlı oluşu, Sokak Düzeyinde Bürokrasi kuramı çerçevesinde önemli bir sorun alanı olarak değerlendirilebilir. Lipsky'nin (1980) ortaya koyduğu bu kurama göre, sokak düzeyindeki bürokratlar örneğin polisler, askerler, öğretmenler ve müfettişler devlet politikalarının sahadaki fiili uygulayıcılarıdır. Ancak bu aktörler çoğunlukla sınırlı kaynaklarla, çelişkili talimatlarla ve yüksek toplumsal beklentilerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bağlamda, kendilerinden beklenen görevleri etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri için gerekli olan zaman, kaynak ve yetki ile yeterince donatılmadıkları görülmektedir. Müfettişlerin mesleki sorunları, çalışma koşulları ve özlük hakları ile ilgili uygulamada ve mevzuatta çözülememiş ve neredeyse kronikleşmiş birçok soruna rağmen, 2022 EMY müfettişlerin görevlerini çeşitlilik ve kapsam bakımından genişletmiştir. Görev standartlarına uyum, değerlendirme formlarının sunulması, kurul ve komisyonlarda görev alma, rapor hazırlama ve süresinde teslim etme,

başkan ve mevzuat tarafından belirlenen görevleri yerine getirme gibi yeni görev ve sorumluluklar müfettişlere verilmiştir. Örgün ve özel eğitim kurumlarının tamamının rehberlik, iş başında yetiştirme, soruşturma, denetim vb. çalışmalarını hali hazırda yürüten müfettişlere, 2022 EMY ile verilen ek görevlerin müfettişlerin iş yükünü arttırdığı bir gerçektir. İyi bir iş tasarımı ve destek mekanizması olmadan artan görevlerin çalışanlarda tükenmişlik, rol belirsizliği, motivasyon ve örgütsel bağlılıkta düşüş gibi olumsuz etkiler yaratabilmektedir (Hackman ve Oldham, 1976). Müfettişlerin ağır bir iş yüküyle karşı karşıya kaldıkları (Arabacı ve Akar, 2010; Çelebi, Övür ve Eravcı, 2017; Kazak ve Öztürk, 2023) ve artan iş yükleri nedeniyle mesleki verimlilik kayıpları (Bayram ve Uygur, 2016; Kayıkçı ve Cantürk, 2014) yaptıkları görevlerin niteliksel yönüyle ilgili (kalite) sorunların ortaya çıktığı (Kaya ve Demir, 2017; Tonbul ve Baysülen, 2017) görülmektedir.

Eğitim müfettişlerinin mevzuat ile ilgili çeşitli sorunlarla karşılaştığını değinen araştırmalarda (Akif ve Döş, 2014; Çelebi, Övür ve Eravcı, 2017; Ekinci ve Karakuş, 2011; Kazak ve Öztürk, 2023) yasal düzenlemelerden kaynaklanan problemler nedeniyle müfettişlerin görevlerini yerine getirirken zorlandıkları tespit edilmiştir. Demircioğlu (2015) ve Özdemir (2010), mevzuat düzenlemelerindeki eksikliklerin karmaşıklığı ve belirsizliği artırarak düzenleyici işlemlerin meşruiyetine zarar verebileceğini ve hukuki güvenliği tehlikeye atabileceğini belirtmiştir. Eğitim müfettişlerinin yasal zeminde 2011 EMY' de yer alan "görev alanlarının" 2022 EMY ile kaldırılması nedeniyle ortaya çıkan "görev sınırlarındaki belirsizliğin" örgütsel ve mesleki birçok probleme yol açacağı söylenebilir. Yapılan çalışmalarda (Akbaşlı ve Akyüz, 2023; Çelik, 2010; Deniz, 2022; İlğan 2006; İskender, 2004; Kayıkçı, 2005; Sabancı ve Yücel, 2015; Katipoğlu, 2014; Özdemir ve Özan, 2016) müfettişlerin mesleklerini etkin bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için görevleri, çalışma koşulları ve özlük haklarıyla ilgili çözülme bekleyen birçok problem bulunmaktadır. Eğitim müfettişlerinin mesleki memnuniyet ve örgütsel bağlılık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda (Akan, Yalçın ve Yıldırım, 2012; Uçar ve Uçar, 2014) müfettişlerin çoğunluğunun özlük hakları, çalışma koşulları ve hiyerarşik statülerine dair yüksek düzeyde memnuniyetsizlik yaşadığı ve örgütsel bağlılıklarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Müfettişlik mesleğinin pratiğinde yaşanan bir diğer sorun müfettişler, zamanlarının büyük bir kısmını disiplin soruşturmalarını ayırmak zorunda kaldıkları için rehberlik ve iyileştirme çalışmaları ile yeterince ilgilenilmemektedir (Demirkasimoğlu, 2016; Topçu, 2014). Öğretim hizmetlerinin geliştirilmesinde doğrudan katkı sağlayabilecek ders denetimlerinin, 14.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6528 sayılı kanunla müfettişlerden alınıp okul müdürlerine verilmesi ile 2022 EMY' de yer alan idari işleyişin denetimi ve soruşturmalar hakkındaki hükümler, müfettişlerin disipline etme ve sorgulama rollerini pekiştirmektedir. Müfettişlerin belirli bir alanda uzmanlaşma eksikliği nedeniyle pedagojik alandaki bilgi yetersizlikleri, eğitim sistemine sundukları katkının niteliğini sınırlamaktadır (Gökçe, 2013; Yıldırım ve Sezer, 2020). Buna ek olarak, eğitim müfettişleriyle ilgili mevzuatın, müfettişlerin disipline etme ve sorgulama rollerini pekiştiren bir çerçevede düzenlenmiş olması mesleğin pratiğinin çağdaş anlamda gelişimini engelleyen başlıca faktörlerden biri olduğu söylenebilir. Eğitim denetim sistemine ilişkin yapılan akademik çalışmalarda (Çevikbaş, 2011; Öner ve Ulutaş, 2021), müfettişlerin öğretim süreçlerinin iyileştirilmesinden çok uyum ve disiplini sağlayan idari süreç ve soruşturmalara ağırlıklı olarak zaman ayırdığı anlaşılmaktadır. Gündüz (2008) yalnızca idari ve hukuki süreçlere yönelik yürütülecek denetim hizmetlerinin mevcut eğitim sorunlarını çözme konusunda yetersiz kalacağını belirtmiştir.

2022 EMY ile idari ve hukuki görevler dışında rehberlik, denetim ve iş başında yetiştirme gibi geniş kapsamlı sorumluluklar üstlenen müfettişlerin, disiplin ve rehberlik gibi potansiyel olarak çatışma yaratabilecek rolleri eş zamanlı yürütmektedir. Rol kuramı açısından değerlendirildiğinde, örgütlerde bireylerden birden fazla rolü aynı anda üstlenmelerinin beklenmesi durumunda, rol çatışması ve rol geriliminin ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir

(Biddle, 1986). Bu bakımdan eğitim müfettişlerinden birbirleriyle uyumsuz nitelikteki rollerin aynı anda yerine getirilmesinin beklenmesi, müfettişlerin mesleki rol çatışması ve gerilim yaşama ihtimalini artırmaktadır. 2022 EMY'nin 45. maddesinin ikinci fıkrasında, müfettiş çalışma gruplarının soruşturma, rehberlik ve denetim bileşenlerine göre oluşturulmasının esas olduğu belirtilse de mevzuattaki netlik eksikliği, bileşen ayırımına ne ölçüde riayet edildiğine dair soru işaretleri doğurmaktadır. Hükmün belirsiz ve subjektif nitelikte olmasının yanı sıra bileşen ayırımı için müfettiş sayısının yetersiz olması (Kurban ve Çığman, 2023) da rol çatışmasını arttıran etkenlerden biri olduğu söylenebilir.

“Hukuki Mevzuat ve Uyumluluk” teması kapsamında eğitim müfettişlerinin geniş kapsamlı ve çeşitli görev alanlarına sahip olmalarına rağmen 2022 EMY’de dikkat çekici bir biçimde, müfettişlerin görev ve yetkilerinin düzenlendiği maddelerde yalnızca görevlerin düzenlendiği ancak görev kapsamında kullanılacak yetkilerin çoğunlukla ele alınmadığı görülmektedir. Söz konusu yönetmeliğin 53. maddesinin birinci fıkrasında sekiz bent hâlinde düzenlenen görevlerin yedisinde herhangi bir yetkiye yer verilmediği ve 2011 EMY’ den farklı olarak görev alanlarını düzenlenmediği görülmektedir. 2022 EMY hukuki açıdan belirlilik ilkesi çerçevesinde çoğu görev tanımının yetkilerden bağımsız bir biçimde düzenlendiği, görevlerin nasıl ve hangi araçlarla yerine getirileceği, hangi yetkilerin kullanılacağı görevler kapsamında kullanılacak yetkiler belirgin bir şekilde düzenlenmediği görülmektedir. Müfettişlerin eğitim kurumlarına ilişkin yaptıkları çalışmalarda hangi yasal dayanaklara ve yetkilere sahip oldukları açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Görev ve yetkilerin birbirini tamamlaması gereken bir yapıya uygun düşmemektedir. Yine yönetmeliğin 53. maddenin ikinci fıkrasında ise geçici görevlendirme usulüne ilişkin bir düzenleme yapılarak farklı ve ayrı konuların aynı başlık altında ele alındığı görülmektedir. Eğitim Müfettişi ve Eğitim Müfettiş Yardımcılarının Görev ve Yetkileri ana başlığında “Hizmet içi eğitim, Yurt dışına gönderilme, Eğitim müfettişlerinin iş devri ve Görevlendirme emirleri ile ilgili usuller” hakkında görev ve yetkileri doğrudan ilgili olmayan farklı konuları içeren başlıklar düzenlenmiştir. Bu durum yönetmeliğin tutarlılık gerektiren sistematiklik yapısını zayıflatmaktadır.

2022 EMY kapsamında, bilgi ve belge isteme yetkisinin genişletilmesiyle birlikte, müfettişlerin denetim gerçekleştirdikleri kurumlarda kasa, depo ve ambarları görerek inceleme, sayım yapma ve gerektiğinde bunları mühürleme yetkisine sahip olmaları sağlanmıştır. Denetim yapılan kurum ve kuruluşlarda personelin izin kullanımı konusunda doğrudan yetkilendirilmeleriyle, müfettişlerin hem fiziksel varlıklar üzerindeki kontrol gücü hem de idari yetkileri artırılmıştır. Mali usulsüzlüklerin tespitine yönelik denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği ifade edilirken (Öztürk, Demirtaş ve Arabacı, 2003) müfettişlere tanınan depo, ambar ve kasa mühürleme yetkisinin, okullarda bulunan malzeme ve eşyalar üzerinde doğrudan fiziksel kontrol sağlamalarına olanak tanıdığı böylece olası usulsüzlük ve yolsuzlukların önlenmesinin hedeflendiği görülmektedir. Çaylak (2014) etkin denetim mekanizmalarının yalnızca fiziksel varlıkların incelenmesiyle sınırlı kalamayacağını, söz konusu eğitim örgütleri olduğunda, pedagojik süreçlerin, öğrenme çıktılarının ve öğretim kalitesi gibi karmaşık süreçlerin de değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bakımdan eğitim müfettişleri yönetmeliğinde yapılan yetki artırımı, eğitim-öğretim ortamlarının doğrudan geliştirilmesine yönelik bir düzenleme niteliği taşımamaktadır. Hatta 2011 EMY’ de yer alan ve denetim sürecinde müfettişler tarafından yöneltile sorulara denetlenenlerin mevzuat çerçevesinde yanıt verme yükümlülüğünü düzenleyen maddenin kaldırılması, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde hesap verilebilirliği azaltan bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir. Eğitim süreçlerinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalarda (İskender, 2004; Özyaydınlık, Kabaran, Altıntaş ve Kabaran, 2016), yönetsel düzenlemelerin öğretimsel süreçler üzerinde genellikle doğrudan bir etkisinin bulunmadığı ya da bu etkinin oldukça sınırlı kaldığı ifade edilmektedir. 2022 EMY kapsamında müfettişlere yönelik yapılan yetki artırımı, öğretim faaliyetlerinin geliştirilerek öğrenci başarısının artırılmasından ziyade, disiplin ve mali süreçlerin yeniden yapılandırılmasına hizmet eden bir değişiklik olarak değerlendirilmektedir. Oysa birçok

araştırmacının (Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011; Demirtaş ve Umur, 2016; Topcu, 2011) vurguladığı üzere, eğitimde denetimin temel amacı, öğretimsel etkinliklerin geliştirilmesi yoluyla eğitim hizmetlerinin genel kalitesinin yükseltilmesidir. Müfettişlerin eğitim-öğretim hizmetlerinden ziyade fiziksel varlıklar üzerindeki yetkilerinin kısmen artırılması ve 14.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6528 sayılı Kanun ile eğitim müfettişlerinin ders denetim görev ve yetkilerinin kaldırılması, okullarda öğretim ve öğrenme hizmetlerinin doğrudan geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin sekteye uğramasına neden olduğu söylenebilir. Bununla birlikte müfettişler tarafından kullanılacak çalışma odasının kurum yöneticilerinin inisiyatifine bırakılması, denetim faaliyetleri ile soruşturma süreçlerinin niteliğini olumsuz etkileyebilecek bir düzenlemedir.

İş Güvencesi ve Kariyer Gelişim Süreçleri teması kapsamında, müfettişlerin mesleki bilgilerini güncellemeleri, yenilenmeleri ve gelişimlerine yönelik çalışmalar, Personel Genel Müdürlüğü ve Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda Teftiş Kurulu Başkanlığı ve valiliklere devredilmiştir. Ayrıca müfettişlerin çağdaş ve farklı uygulama örneklerini inceleyerek yurtdışında eğitim alabilmelerine olanak sağlamak amacıyla “Yurt Dışına Gönderilme” başlığı altında 2022 EMY’de düzenleme yapılmıştır. Uçar (2017) tarafından yapılan çalışmada hizmet içi eğitimlerin müfettişlerin mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağladığını belirtirken, Yazıcı (2022) tarafından yapılan araştırmada ise müfettişlerin okul geliştirme kapsamında yapmış oldukları çalışmaların profesyonellik açısından eksiklikler barındırdığı ortaya konulmuştur. Bu bakımdan müfettişlerin profesyonel bir yaklaşım sergileyebilmeleri için düzenli ve süreklilik arz eden eğitimlere ihtiyaç duydukları ifade edilebilir. İş Güvencesi ve Kariyer Gelişim Süreçleri teması kapsamında son olarak Müfettişlerin mesleki güvenceye ilişkin düzenlemeler incelendiğinde, 2011 yılı EMY ile 2022 yılı EMY arasındaki düzenlemeler arasında belirgin bir farklılık olmadığı yalnızca 2022 EMY ile müfettişlerin kanaatlerinden dolayı sorumlu tutulmayacakları yönünde bir hükmün eklenmiş olduğu görülmektedir. Müfettişlerin mesleki güvenceye ilişkin düzenlemeler incelendiğinde, sıhhi, ahlaki veya mesleki yetersizlikleri tespit edilen müfettişlerin görevine son verileceği hükme bağlanmışken, ahlaki ve mesleki yetersizliklerin objektif ölçütlere göre nasıl tespit edileceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Müfettişlerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler, yürüttükleri faaliyetler, hazırladıkları raporlar ve görüş yazılarındaki kanaatleri ile kanuna dayanarak aldıkları tedbirlerde kişisel kusur nedeniyle oluşabilecek haksız fiil ve diğer sorumluluk hallerinde yalnızca idare aleyhine tazminat davası açılabileceğine ilişkin düzenlemeye son yönetmelikte yer verilmiştir. Müfettişlerin yaptıkları çalışmalarda kişisel nedenlerle veya dış baskı ve telkinlerle kanaat oluşturduğu veya değiştirdiği yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilmesi hâlinde idarenin ilgili müfettişe rücu hakkı saklıdır.

Sonuç olarak 2022 Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği ile eğitim sistemine ilişkin geniş kapsamlı ve çok yönlü görevlerle sorumlu tutulan müfettişlerin, çoklu ve birbiriyle çatışan görevlere nedeniyle mesleklerini yürütürken yüzeysel bir bilgi ve yaklaşım geliştirebilme riskini beraberinde getirmektedir. Geniş ve kapsamlı görevlerine rağmen, mevzuattan kaynaklanan görev sınırlarındaki belirsizlik ile görev ve yetki arasındaki dengesizlik, mesleğin çağdaş anlamda gelişimi önünde önemli bir engel niteliğindedir. 2022 Eğitim Müfettişleri Yönetmeliğinde her ne kadar müfettişlerin fiziksel varlıklar üzerindeki kontrol gücü ve idari yetkileri artırılmış olsa da esas amacı öğretim hizmetlerinin geliştirilmesi olan müfettişlerin, incelenen zaman dilimlerinde öğretimsel süreçler üzerindeki doğrudan etkilerinin azaldığı ve bu alandaki yetkilerinin sınırlandırıldığı görülmektedir.

Öneriler

Görev Tanımlarının Netleştirilmesi:

- Yönetmeliğin sekizinci ve dokuzuncu bölümlerinde yer alan eğitim müfettişlerine ilişkin görev tanımları, uygulamada tereddütlere yol açmayacak şekilde daha açık, anlaşılır ve ayrıntılı biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Yetki-Görev Dengesi:

- Müfettişlerin sahip oldukları yetkiler ile yerine getirdikleri görevler arasında tutarlılık sağlanmalı, yetki-görev dengesini gözeten düzenlemelerle de desteklenmelidir.

Mesleki Güvencenin Güçlendirilmesi:

- Eğitim müfettişlerinin mesleki güvenceleri, keyfî uygulamaları önleyecek biçimde, somut ve nesnel ölçütlere dayalı olarak yeniden yapılandırılmalıdır.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma, kamuya açık belgeler üzerinde bilimsel inceleme çalışması olması nedeniyle herhangi bir etik kurul izne ihtiyaç bulunmamıştır. Ancak yine de Yazar, bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulduğunu ve yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirinin gerçekleştirilmediğini beyan etmiştir.

Yazar Katkıları: Araştırma, tek yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.

Kaynakça

- 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). *Resmî Gazete*. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf> (Erişim Tarihi: 16 Mart 2025, Saat: 12:30).
- Akan, D., Yalçın, S. ve Yıldırım, İ. (2012). Eğitim denetçilerinin mesleki memnuniyet/memnuniyetsizlik düzeyleri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 1-15.
- Akbaşlı, S., & Akyüz, Z. (2023). Eğitimde denetimin kaotik durumu: Eğitim müfettişliğinin tercih edilebilirliği. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi (IJOESS)*, 14(1), 45-60.
- Akif, K., & Döş, İ. (2014). Risk tabanlı denetimin eğitim alanında uygulanabilirliğinin maarif müfettişlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 131-146.
- Altun, S. A., & Büyüköztürk, Ş. (2011). Değişim eğilimleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(2), 123-145.
- Bayram, A., & Uygur, H. (2016). Eğitim denetiminde yeni yaklaşımlar ve okul müfettişlerinin rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 41(181), 65-80.
- Biddle, B. J. (1986). Recent developments in role theory. *Annual Review of Sociology*, 12(1), 67-92. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.12.080186.000435>
- Bostancı, A. B., Bulut, M., & Özbey, H. (2011). Öğretmen denetiminde sanatsal denetim yaklaşımının uygulamasına yönelik öğretmen ve denetmen görüşleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 238-254.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (3rd ed.). Sage Publications.
- Çaylak, Ş. (2014). Amerika Birleşik Devletleri'nde kamu yönetimi etiğinin yapı ve işleyişi. *Türk İdare Dergisi*, 84(1), 69-95.
- Çelebi, N., Övür, M., & Eravcı, F. (2017). Soruşturma grubunda görev yapan il eğitim denetmenlerinin süreç içinde karşılaştıkları sorunlar. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 45-60.
- Çelik, İ. (2010). Eğitim müfettişlerinin inceleme ve soruşturma sürecinde yaptıkları hatalar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 45-58.
- Çevikbaş, R. (2011). Türkiye'de iç denetim kurumu. *Türk İdare Dergisi*, 83(471-472), 47-67.
- Demircioğlu, M. Y. (2015). Düzenleyici işlemin konusunun gayrimeşru olması: Vakıf üniversiteleri ile ilgili YÖK düzenlemelerine eleştirel bir yaklaşım. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 121, 19-40.
- Demirtaş, H., & Umur, Z. (2016). Eğitim yönetimi ve denetimi tezsiz yüksek lisans programına ilişkin öğrenci ve öğretim üyelerinin görüşleri. *e-International Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 1-15.
- Deniz, Ü. (2022). Eğitim müfettişlerinin rollerine ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(236), 3657-3678.
- Deniz, Ü. (2022). Eğitim müfettişlerinin rollerine ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(236), 3657-3678.
- Ekinci, A., & Karakuş, M. (2011). İlköğretim okullarında müfettişlerce yapılan rehberlik ve denetim çalışmalarının işlevselliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 711-730.

- Ekinci, A., Öter, Ö. M. ve Akın, M. A. (2013). Cumhuriyet sonrası eğitim sisteminde müfettiş seçme ve yetiştirme sistemi. *Millî Eğitim Dergisi*, 43(199), 106-125.
- Ertürk, A. (2020). 2023 Eğitim Vizyonu: Sorunlara çare mi? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48(1), 112-130.
- Eyi, T. F. (2006). *Adana ili ilköğretim müfettişlerinin araştırma görevlerini gerçekleştirmelerine ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Planlaması Anabilim Dalı.
- Göçoğlu, V., & Gündüz, O. (2020). Kamu yönetimi reformlarını yeni kamu işletmeciliği bağlamında okumak. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(1), 1-16.
- Gökçe, F. (2013). Eğitim denetmenlerinin görüşlerine göre öğretmen denetiminin niteliği. *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 238–253. <https://doi.org/10.15390/EB.2013.1743>
- Gönülaçar, Ş. (2018). Eğitim denetiminde dönüşüm sancısı. *Eğitime Bakış*, 43, 88–97.
- Gül, İ. A., & Özsoy, G. Ö. (2022). Son yayınlanan yönetmeliğe ilişkin eğitim müfettişlerinin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 145-160
- Gündüz, Y. (2008). *Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı teftiş sisteminin yenilenme ihtiyacı* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı.
- Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16(2), 250-279. [https://doi.org/10.1016/0030-5073\(76\)90016-7](https://doi.org/10.1016/0030-5073(76)90016-7)
- Hatipoğlu, G., & Ordu, A. (2019). Singapur, Litvanya, Dominik Cumhuriyeti ile Türkiye eğitim denetimi sistemlerinin karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 102-129.
- İlğan, A. (2006). *Adana, K. Maraş ve Hatay ili ilköğretim müfettişleri ve öğretmenlerinin farklılaştırılmış denetim modelini benimseme ve kamu ilköğretim okullarında uygulanabilir bulma düzeyleri*. [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Anka Üniversite Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Teftiş Programı.
- İskender, P. (2004). Samsun ili ilköğretim okulları sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler öğretimine yönelik yeterlilik düzeylerine ilişkin, ilköğretim sosyal bilgiler müfettişlerinin ve ilköğretim okulu müdürlerinin algıları. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 123-136.
- Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Kaçar, K. (2025). Milli Eğitim Şûra kararlarında eğitim müfettişliği. *İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 1(1), 45-60.
- Kapusuzoğlu, Ş. (2008). Okula dayalı yönetimde denetim sisteminin işlevselliği ve katkısının değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 57-76
- Katipoğlu, İ. (2014). Milli eğitim denetçilerinin risk odaklı kurum denetim modelini benimseme ve okullarda uygulanabilir bulma düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 23-35.
- Kaya, B., & Demir, F. (2017). Eğitim müfettişlerinin mesleki gelişimleri ve işlevsel sorunları. *Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(34), 123–13

- Kayıkçı, K. (2005). Milli Eğitim Bakanlığı müfettişlerinin denetim sisteminin yapısal sorunlarına ilişkin algıları ve iş doyum düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 11(2), 283-299.
- Kayıkçı, K., & Cantürk, G. (2014). Okul müdürlerinin kliniksel denetime ilişkin genel algı ve değerlendirmeleri. *Eğitim Yönetimi: Teori ve Uygulama*, 20(2), 231-245.
- Kazak, E., & Öztürk, N. (2023). Görevli eğitim müfettişlerinin inceleme-soruşturma görevleri sırasında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 123-145.
- Keklik, E. (2023). Son dönem Osmanlı eğitiminde teftiş hizmetleri ve teftiş mevzuatı. *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 12, 1533-1549. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1332774>
- Kel, M. A., & Akın, U. (2021). Değişim sürecindeki eğitim denetimi: Müfettişler, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 219-243. <https://doi.org/10.37217/tebd.851827>
- Kılıç, A., & Aslanargun, E. (2013). Eğitim denetmenlerinin rehberlik, denetim, inceleme ve soruşturma görevlerine yönelik bir olgubilim araştırması. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(196), 70-90.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Kurban, S., & Çığman, M. Z. (2023). Yönetim düşüncesindeki değişim bağlamında okul-taşra-merkez iş birliğinde yeniden yapılandırılan eğitim denetimi. *Türk İdare Dergisi*, 1(1), 45-67.
- MEB. (2011). *Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği*. Resmî Gazete, Sayı: 27974. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110624-4.htm> (Erişim Tarihi: 16 Mart 2025, Saat: 14:50).
- MEB. (2014). *Millî Eğitim Temel Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun* (Kanun No: 6528, 14 Mart 2014, Resmî Gazete, Sayı: 28941). Resmî Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140314-2.htm> (Erişim Tarihi: 16 Mart 2025, Saat: 14:30).
- MEB. (2022). *Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği*. Resmî Gazete, (31765). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220301-1.htm> (Erişim Tarihi: 16 Mart 2025, Saat: 14:40).
- Memduhoğlu, H. B., & Mazlum, M. M. (2014). Bir değişim hikâyesi: Eğitim denetmenlerine ilişkin metaforik algılar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-35.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications.
- Öner, N. S., & Ulutaş, F. G. M. (2021). Cumhuriyet döneminde müfettiş atamalarının tarihsel süreci ve mevcut duruma yönelik çözüm önerileri. *Liderlikte Mükemmellik Arayışı Dergisi*, 8(2), 45-60.
- Özaydınlık, K., Kabaran, H., Altıntaş, S., & Kabaran, G. G. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yabancılaşma düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlılık düzeyleri ve yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, 24, 1673-1690.
- Özdemir, B. (2010). Mevzuatı muhafazadan mevzuat yönetimine. *Amme İdaresi Dergisi*, 43(4), 49-72.

- Özdemir, T. Y., & Özan, M. B. (2016). İlköğretim müfettişlerinin unvanlarında yapılan değişikliğin iş doyumuna ve motivasyonlarına etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 121-137.
- Özdemir, T. Y., & Özan, M. B. (2016). İlköğretim müfettişlerinin unvanlarında yapılan değişikliğin iş doyumuna ve motivasyonlarına etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 381-394.
- Özkan, H. H., & Çelikten, Y. (2017). Milli eğitim sisteminin örgütsel yapısı ve maarif müfettişleri alt sisteminin işleyişi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 2173-2198.
- Öztürk Fidan, İ., Fidan, T., & Arastaman, G. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75. <https://doi.org/10.23891/efdyyu.2018.61>
- Öztürk, S., Demirtaş, H., & Arabacı, İ. B. (2003). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları yönetmeliğinin analizi. *Eğitim ve Bilim*, 28(129), 58-68.
- Paksoy, M. (2020). *Kanada ülkesi Ontario eyaleti eğitim denetimi sistemi ile Türkiye eğitim denetimi sistemlerinin karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı.
- Sabancı, A., & Yücel, E. (2015). Denetmenlerin etik dışı davranışlarının betimlenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2), 125-139.
- Saldana, J. (2022). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı* (4. baskı, A. Kış, N. Özer, & S. N. Şad, Çev.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, A., & Sabancı, A. (2018). Pedagojik formasyon öğrencilerinin maarif müfettişlerine ilişkin algıları: Metafor çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 45-61.
- Şahin, İ. (2017). Eğitim müfettişlerinin öğretmenlere rehberlik etme görevlerini yerine getirme durumu. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 345-364.
- Şahin, S., & Çek, F. (2011). Eğitim müfettişlerinin mesleki memnuniyet ve memnuniyetsizlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 97-116.
- Şimşek, M. (2016). Afyonkarahisar ili ilköğretim okullarının 1930-1940 ve 2000-2010 yıllarına ait teftiş raporlarına göre eğitim öğretim sorunları ve çözüm önerileri. *Eğitim Politikaları Dergisi*, 2(1), 25-42.
- Taymaz, H. (2015). *Eğitim Sisteminde Teftiş* (11. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Teftiş Kurulu Başkanlığı. (2022). Türk eğitim sisteminde teftişin tarihsel gelişimi. *Milli Eğitim Bakanlığı*. <https://tkb.meb.gov.tr/www/turk-egitim-sisteminde-teftisin-tarihsel-gelisimi/icerik/9> (Erişim Tarihi: 01.01.2025, Saat: 12:28).
- Tonbul, Y., & Baysülen, E. (2017). Ders denetimi ile ilgili yönetmelik değişikliğinin maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenler açısından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 16(3), 1183-1197.
- Tonbul, Y., & Baysülen, E. (2017). Ders denetimi ile ilgili yönetmelik değişikliğinin maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenler açısından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 16(2), 658-676.
- Topçu, İ. (2011). Devlet ve özel ilköğretim okullarında yöneticilerin öğretimin denetimi görevlerini yerine getirme biçimleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 34, 31-39.

- Topçu, M. (2014). Okul müfettişliğinde yenilikçi yaklaşımlar ve karşılaşılan zorluklar. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 32(2), 45–61.
- Uçar, R. (2017). Milli Eğitim Bakanlığı hizmet içi eğitim uygulamalarının müfettiş, yönetici ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Journal of New Results in Science*, 14(4), 5018. <https://doi.org/10.14687/JHS.V14I4.5018>
- Uçar, R., & Uçar, İ. H. (2014). Müfettişlerin örgütsel bağlılık düzeyleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-16.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Yazıcı, A. Ş. (2022). Okul müdürü ve eğitim müfettişi tarafından yapılan ders denetiminin ilköğretim yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *e-International Journal of Educational Research*, 13(4), 1110216. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1110216>
- Yıldırım, A., & Sezer, S. (2020). Eğitim denetiminin yeniden yapılandırılması: Uluslararası örnekler ve Türkiye için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(2), 234–245. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.375>
- Yılmaz, S. (2023). *Türkiye'de eğitim denetimine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı,

Duties, Authorization, and Professional Assurance in Education Inspectorate: Continuity and Dynamics of Change

Muhammet YILDIRIM, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0002-3000-4243

Highlights

- The duties assigned to inspectors are wide-ranging, multidimensional, and sometimes contradictory;
- There are no objective criteria for dismissal from the profession of an inspector;
- While the authority of inspectors over physical assets and administrative procedures was increased, their direct authority over instructional processes was limited.

Abstract

This study, conducted to identify the roles and areas of authority assigned to educational inspectors by legislation, employed the document analysis model, one of the qualitative research methods. The data sources consisted of the sections of the 2011 and 2022 Educational Inspectors Regulations that define the duties and powers of inspectors. These sections were systematically examined through content analysis. The study yielded three main themes: "Role Descriptions and Operational Processes," "Legal Framework and Compliance," and "Job Security and Career Development Processes." Findings indicate that the current legislative framework assigns inspectors broad, multifaceted responsibilities that may at times be contradictory. Changes in legislation have led to the removal of certain inspector duties and the emergence of ambiguity in role boundaries. Additionally, the regulation of job descriptions independently from corresponding powers has resulted in an imbalance between duties and authority. Although recent regulations have partially expanded inspectors' administrative powers and control over physical resources, their direct authority over instructional processes—central to their primary objective of improving learning outcomes—has been restricted in comparison to earlier regulatory periods. Moreover, the regulation concerning inspectors' job security and career development lacks objective criteria for dismissal from the profession. In this context, clarifying the scope of inspectors' roles, ensuring a balance between duties and authority, and establishing concrete and objective criteria for professional security would significantly enhance both the legal robustness and practical effectiveness of the regulation.

Keywords: *Education inspectors, Duties and powers, Professional assurance*

Suggested Citation

Yıldırım, M. (2025). Duties, authorization, and professional assurance in education inspectorate: Continuity and dynamics of change, *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 26(3), 1854-1886. DOI: 10.17679/inuefd.1686116

İnönü University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 26, No 3, 2025
pp. 1854-1886
DOI
10.17679/inuefd.1686116

Article Type
Research Article

Received
28.04.2025

Accepted
13.08.2025

1. Introduction

In line with the policies established within the Turkish education system, the core responsibilities of educational inspectors include supervising, evaluating, and monitoring the functioning of the education system. In addition to conducting research, guidance, and inspection activities aimed at enhancing the quality of the education system (Eyi, 2006), inspectors are also entrusted with a broad and comprehensive set of duties within the scope of disciplinary regulations, such as task delegation, investigation, preliminary investigation, and formal inquiry (Taymaz, 2015). The literature (Akan, Yalçın & Yıldırım, 2013; Ekinci, Öter & Akın, 2013; Gül & Özsoy, 2022; İlğan, 2006; Kılıç & Aslanargun, 2013; Özkan & Çelikten, 2017; Öztürk, Demirtaş & Arabacı, 2003) indicates that inspectors assume a variety of responsibilities aimed at improving administrative processes, monitoring financial operations, and enhancing educational services. Although the fundamental duties of educational inspectors have largely been preserved historically (Keklik, 2023; Özkan & Çelikten, 2017), the way these duties are carried out and their scope have undergone significant changes due to political, technological, and pedagogical transformations in the education system since the late 20th and early 21st centuries (Kapusuzoğlu, 2008; Memduhoğlu & Mazlum, 2014; Şahin, 2017). The principles of the New Public Management (NPM) approach—emphasizing performance-based accountability over traditional hierarchical and rigid structures—have brought about a paradigmatic shift in the field of educational supervision (Göçoğlu & Gündüz, 2020). This shift has transformed the focus of educational inspection from merely legal compliance to criteria such as efficiency, effectiveness, and quality (Kurban & Çığman, 2023). In this context, an analysis of inspection reports from the periods 1930–1940 and 2000–2010 by Şimşek (2016) reveals that the roles of inspectors in the Turkish education system have evolved over time. In contemporary educational supervision, inspectors are expected to move beyond their traditional roles and play an active role in developing data-driven strategies to improve school performance (Ertürk, 2020; Hatipoğlu & Ordu, 2019; Paksoy, 2020).

The duties of educational inspectors extend beyond basic-level evaluations such as physical verification, document review, and compliance checks. They encompass a more comprehensive process of supervision, guidance, and assessment that requires pedagogical, psychological, and administrative expertise and competencies. This necessitates that inspectors function as specialists in the field of educational sciences. However, the literature indicates that the contributions of inspectors to enhancing the quality and performance of the education system remain insufficient (Deniz, 2022; Koşar & Buran, 2019; Tonbul & Baysülen, 2017; Özmen & Yasan, 2007). Rather than focusing on the improvement and development of schools, the work carried out by inspectors often aims at preserving the existing status quo (Altun & Büyüköztürk, 2011; İrgin Işık, 2018). The inspection guidelines prepared by the Board of Inspection and used during evaluations in educational institutions (Board of Inspection, 2025) are applied uniformly across all institutions in Turkey's 81 provinces. This uniformity reflects an effort not to foster the development of the education system, but rather to maintain its traditional structure and disseminate the minimum institutional standards determined by central authorities to all local institutions, as much as resources permit. Furthermore, legislative amendments concerning the inspection system indicate that inspectors' duties involving classroom observations—which provide direct opportunities to enhance and evaluate the quality of teaching and learning—were abolished with Law No. 6528 (MoNE, 2014). Compared to the 2011 Regulation on Educational Inspectors (MoNE, 2011), the 2022 Regulation (MoNE, 2022) shows a marked shift in focus from the development of educational services to administrative and managerial processes. Although contemporary education supervision emphasizes roles such as development, improvement, and quality enhancement (Gönülaçar, 2018; Kaçar, 2025; Kel & Akın, 2021), inspectors in the Turkish education system are still perceived primarily as figures of authority and discipline, whose role

is to enforce compliance with the system (Gül & Özsoy, 2022; Şahin & Sabancı, 2018; Yılmaz, 2023).

Studies on the Turkish educational inspection system have identified numerous professional challenges faced by inspectors. These include the inability to adequately fulfill their research-related duties (İlğan, 2006), limited opportunities to directly engage with teachers and improve classroom practices (Katipoğlu, 2014), and procedural, substantive, and formal errors in the preparation of investigation reports (Çelik, 2010). Furthermore, inspectors have been found to contribute insufficiently to teachers' professional development (İskender, 2004), experience job dissatisfaction due to difficult and inadequate working conditions (Özdemir & Özcan, 2016), suffer from excessive workloads and inadequate employment benefits (Akbaşlı & Akyüz, 2023), and lack sufficient protection in terms of job security and financial entitlements (Kayıkçı, 2005). Additionally, the complexity of inspection mechanisms hinders their ability to work independently (Şahin & Çek, 2011).

Given the lack of even a conceptual consensus regarding their professional roles (Deniz, 2022), understanding the duties and authorities assigned to educational inspectors by legislation, as well as how these roles have transformed and diverged over time, is considered critical for addressing the challenges faced within the profession. The regulations on educational inspectors, enacted in 2011 and 2022 respectively, present distinct provisions concerning the duties and authorities of inspectors. In this context, by examining the educational inspector regulations in effect between 2010 and 2022, this study aims to evaluate how the prevailing paradigms in educational supervision have shaped changes in the duties and authorities of inspectors. These changes are expected to provide a valuable analytical framework for understanding the evolving orientation of educational supervision and the transformation of inspectors' roles. Accordingly, this research, which comparatively analyzes the differences in duties and authorities assigned to educational inspectors in the 2011 and 2022 Regulations, seeks to answer the following research questions:

1. *What are the differences in the duties of educational inspectors as defined in the 2011 and 2022 Regulations on Educational Inspectors?*
2. *What are the differences in the authorities and responsibilities of educational inspectors as defined in the 2011 and 2022 Regulations on Educational Inspectors?*
3. *What are the differences in the professional security provisions for educational inspectors as defined in the 2011 and 2022 Regulations on Educational Inspectors?*

2. Method

This section presents information regarding the research model, scope of the study, data collection, and analysis processes employed to determine the duties and areas of authority of educational inspectors as outlined in the Educational Inspectorate Regulations (EIR) of 2011 and 2022, and to identify the differences between them.

2.1. Research Design

In this study, the document analysis design—one of the qualitative research methods—was employed. Document analysis is a qualitative research technique that involves initially reviewing documents related to the research topic in a general sense, followed by in-depth analysis and interpretation of the findings (Kiral, 2020). This method allows for the acquisition of rich and in-depth information about the subject matter without requiring direct interaction with individuals. Since the Educational Inspectorate Regulations accessed via the Official Gazette constitute the primary data source for this research, the document analysis method was deemed appropriate. As document analysis involves organizing data according to specific patterns and categories to answer the research questions, the use of thematic analysis becomes essential (Corbin & Strauss, 2008). The duties and authorities of educational inspectors outlined in the regulations were subjected to content analysis.

2.2. Scope of the Study

The documents examined in this study are the “Regulation on the Directorates of Educational Inspectors of the Ministry of National Education,” published in the Official Gazette No. 27974 on June 24, 2011 (MoNE, 2011), and the “Regulation on Educational Inspectors of the Ministry of National Education,” published in the Official Gazette No. 31765 on March 1, 2022 (MoNE, 2022). These regulations were selected as the primary documents for the research due to their detailed provisions regarding the duties and authorities of educational inspectors.

2.3. Ethics Committee Approval

As this study involves the analysis of publicly accessible documents, it does not require approval from an ethics committee. Nevertheless, the author affirms compliance with all ethical principles specified in the "Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions" and declares that none of the acts listed under the section titled “Violations of Scientific Research and Publication Ethics” in the directive have been committed.

2.4. Data Analysis

The data analyzed in this study were derived from Sections Eight (Duties and Authorities of Educational Inspectors and Assistant Inspectors) and Nine (Job Security and Dismissal of Educational Inspectors) of the 2011 EIR published in Official Gazette No. 27974 on June 24, 2011, and the 2022 EIR published in Official Gazette No. 31765 on March 1, 2022. According to Kiral (2020), data obtained through document analysis can be evaluated using content analysis techniques. The eighth and ninth sections of the regulations were coded and categorized through content analysis to develop themes. Content analysis, frequently used in qualitative research, involves creating code pools and subsequently classifying these codes into categories and themes (Ültay, Akyurt, & Ültay, 2021). While coding the regulatory texts, the descriptive coding method, as proposed by Saldana (2022) in his work *The Coding Manual for Qualitative Researchers*, was employed.

2.5. Validity and Reliability

To enhance the validity of the study, expert opinion was sought from a scholar holding a Ph.D. in Educational Administration and Supervision. The expert was asked to review the sections regarding the duties and authorities of inspectors in both regulations, and to evaluate the extent to which the codes and categories created from the data accurately reflected the corresponding themes. Based on the expert's feedback, a category under the theme “Job Descriptions and Work Processes” was revised, thereby reinforcing the validity of the study. To ensure the reliability of the study, the formula proposed by Miles and Huberman (1994)— $\text{Reliability} = \text{Consensus} \div (\text{Consensus} + \text{Disagreement}) \times 100$ —was applied. Based on the degree of agreement between the researcher and the expert, it was determined that two codes needed to be reassigned to different categories. Consequently, the reliability coefficient was calculated as $P = 13 \div (13 + 2) \times 100 = 86\%$. According to Öztürk, Fidan, and Arastaman (2018), an agreement level above 70% indicates acceptable reliability in qualitative research. Accordingly, the scientific rigor of the study was ensured through adherence to the principles of both expert-based validity and independent coder reliability.

3. Results

This section presents the codes, categories, and themes derived from the analysis of Sections Eight and Nine of the 2011 and 2022 Educational Inspectorate Regulations (EIR). The tables include information reflecting the codes, categories, and themes related to the duties, authorities, and professional safeguards of educational inspectors as outlined in the respective regulations.

3.1. According to the 2011 and 2022 Educational Inspectorate Regulations, what are the differences in the duties of educational inspectors?

Table 1.

Job Descriptions of Educational Inspectors

Theme	Category	Code	2011 Regulation	2022 Regulation
Job Descriptions and Work Processes	Fields of Duty	Provincial and District Directorates of National Education	Tasks related to guidance, inspection, examination, and investigation processes carried out by personnel in the provincial and district directorates of national education, excluding the provincial director of national education	No regulation exists in the form of Fields of Duty
		Official and Private Educational Institutions	Activities to be carried out excluding the guidance and inspection of official and private secondary education institutions and the subject-specific inspections and investigations of teachers in these institutions	No regulation exists in the form of Fields of Duty
		Other Duties Assigned by the Governor	Examination, research, and investigation	No regulation exists in the form of Fields of Duty
	Tasks	Educational Tasks	To carry out activities such as guidance, investigation, etc.	To carry out activities such as guidance, investigation, etc.
		Administrative and Other Tasks	To ensure the attendance of students within compulsory education age; To contribute to the training of assistant inspectors;	To submit reports within 20 days; To comply with task standards; To contribute to the training of assistant inspectors; To take part in boards/commissions; To fulfill the duties assigned by the president and the legislation
	Assignment Procedures	Official Procedure	Activities such as examination and investigation are carried out based on approvals to be obtained in accordance with the procedure.	Activities such as examination and investigation are assigned by the president of educational inspectors based on approvals to be obtained in accordance with the procedure.
		Authority to Issue Orders and Instructions	No one other than the governor, provincial director of national education, and the president may issue orders or	To fulfill the duties assigned by the president within the scope of Article 53

instructions.

As a result of the analysis regarding the duties of educational inspectors, the data were categorized under the theme of “Job Descriptions and Work Processes”, with subcategories titled “Areas of Responsibility,” “Duties,” and “Assignment Procedures.” These three categories encompass the inspectors’ tasks as defined in the regulations, as well as the operational procedures related to those tasks, and collectively reflect the overall scope of the inspectors’ responsibilities. When examining the “Areas of Responsibility” category, it is evident that in the 2011 EMY, the domains within which educational inspectors may operate such as Provincial and District Directorates of National Education, public and private educational institutions, and other duties assigned by the governor are explicitly detailed. In contrast, in the 2022 EMY, the section specifying inspectors’ areas of responsibility was removed, and instead, the regulation proceeds directly to outline their duties and authorities. In the 2011 EMY, it is explicitly stated that educational inspectors are authorized to carry out tasks such as guidance, supervision, preliminary investigation, evaluation, on-the-job training, inquiry, and investigation regarding educational personnel within the provincial organization, except for certain supervisory duties under the authority of the Provincial Director of National Education and upper secondary institutions. In the absence of a specific regulation defining the areas of responsibility in the 2022 EMY, Article Eight titled “Duties and Authorities of Educational Inspectors and Assistant Inspectors” includes the provision: *“To conduct guidance, on-the-job training, supervision, monitoring and evaluation, research, inquiry, investigation, and preliminary investigation activities in all types and levels of public and private formal and non-formal education institutions and private student accommodation services in the province.”* This provision implicitly identifies the domains in which inspectors may operate. However, the lack of a more explicit statement regarding the scope of their duties creates ambiguity—particularly regarding whether inspectors have the authority to carry out guidance, inquiry, or investigative functions concerning staff working within the provincial and district directorates of national education. Article 42, Paragraph 1(a) of the Inspection Board Regulation, under the section titled “Duties, Powers, Responsibilities, and Obligations of Inspectors and Assistant Inspectors,” refers to Presidential Decree No. 1, which outlines how these duties should be carried out. According to Article 320, Paragraph 1(d) of Presidential Decree No. 1, the responsibilities of the Inspection Board include: *“Conducting guidance, on-the-job training, supervision, evaluation, inquiry, research, and investigation activities regarding all types and levels of formal and non-formal education institutions and the provincial and district directorates of national education.”* From this provision, it can be inferred that inspectors appointed by the Ministry are responsible for conducting guidance and investigative activities concerning staff working in provincial and district directorates. However, the 2022 EIR contains no provision clarifying whether inspectors stationed in the provinces have the authority to engage in such activities, nor does it define the upper or lower boundaries of their duties. This absence of clear regulation contributes to uncertainty surrounding their scope of responsibility.

Further ambiguity is introduced in Article 54, Paragraph 2 of the 2022 EMY, which states: “In cases where requests for assignment are received from provincial units regarding matters falling within the scope of the Ministry’s central organization, these requests shall be evaluated by the Inspection Board Presidency.” This provision further complicates the delineation of authority, despite the directives of Presidential Decree No. 1, suggesting that inspectors’ responsibilities are dependent on case-specific evaluations by central authorities. While the 2011 EMY specifies that investigations, research, and inquiries assigned by the governor fall within the inspectors’ domain, the 2022 EIR contains no such provision. This omission appears intentional, suggesting a deliberate decision to leave matters regarding inspectors’ areas of responsibility unregulated. On the other hand, the scope of inspectors’ duties has been expanded and diversified in the 2022 EIR. Several new responsibilities not

found in the 2011 regulation have been added, including participation in board and commission activities, fulfilling additional tasks assigned by the president of the board, and preparing and submitting reports.

In Table 1, under the category of “Assignment Procedures,” both the 2011 and 2022 regulations indicate that activities such as inspections, investigations, and inquiries carried out by inspectors must be based on formally approved assignments. In terms of command and authority, the 2011 EIR permits the governor, provincial director of national education, and the board president to issue orders and instructions to inspectors. However, the 2022 EIR removes the terms “order” and “instruction,” limiting task assignments solely to the board president under Article 53.

3.2. What Are the Differences in the Authorities of Educational Inspectors According to the 2011 and 2022 Educational Inspectorate Regulations?

Table 2.

Legal Framework and Compliance

Theme	Category	Code	2011 Regulation	2022 Regulation
Legal Legislation and Compliance	Authority	Information	The authority to request necessary information	The authority to request necessary information
		Documents	The authority to request, examine, collect, and retain books, documents, and records	The authority to request, examine, collect, and retain books, documents, and records; The authority to inspect, count, and seal safes, storerooms, and warehouses
	Responsibilities	Institutional and Personnel Obligations	Obligation to present documents, books, files, money, and valuable papers to inspectors, facilitate their examination and counting, and respond to verbal and written inquiries in accordance with the legislation	Obligation to present documents, books, files, money, and valuable papers to inspectors, facilitate their examination and counting; Postponement or suspension of leave during inspections
		Managerial Responsibilities	Ensuring a suitable working environment and taking necessary measures to allow the proper conduct of inspection, investigation, and related services	Ensuring a suitable working environment and necessary measures for inspectors to carry out their work without disrupting the functioning of the inspected institution

Under the theme of "Legal Framework and Compliance," two categories have been established: “Authority” and “Obligations and Responsibilities.” An examination of the Authority category reveals that both the 2011 and 2022 Educational Inspectorate Regulations (EMY) grant inspectors similar powers. However, what stands out in the 2022 EMY is that, despite referencing the duties and authorities of educational inspectors, only subparagraph (a) of Article 53, Paragraph 1 includes actual authority-related provisions, while the remaining seven subparagraphs merely describe duties such as supervision, research, investigation, and on-the-job training. Paragraph 2 of the same article deals exclusively with assignment procedures, even though it is located under a section titled "Duties." Regarding the authority to request information and documents, both regulations confirm that educational inspectors have the right to demand necessary information, files, records, and documents in the context of their guidance, supervision, and investigative activities. Inspectors are also authorized to obtain originals or copies of documents, retain them temporarily, examine, seal, and count them. With the 2022 EIR, these powers were expanded to include access to and the ability to

inspect, count, and seal safes, warehouses, and storage units. The regulations also clarify the responsibilities of institutions and their personnel during inspectors' activities. Specifically, it is stated that personnel are required to provide the requested documents and facilitate their examination and counting. In the 2011 EIR, an additional responsibility is emphasized: those under inspection are obligated to respond to both oral and written inquiries from inspectors within the framework of applicable legislation. In contrast, the 2022 EIR does not include any provision requiring oral or written responses from those under inspection. Instead, it introduces a new subheading titled "Leave and Medical Reports During Inspections." This section stipulates that once an inspection has commenced, institutional personnel cannot take leave without the knowledge and permission of the inspector, except under mandatory circumstances. With regard to managerial responsibilities, both regulations specify that institutional managers are responsible for providing a dedicated working space for inspectors during the execution of their duties. However, while the 2011 EIR states that this working space must be provided "to ensure the proper conduct of the service" during activities such as investigations, inquiries, supervision, and guidance, the 2022 EIR modifies this requirement by adding that the room should be provided "in a manner that does not disrupt institutional operations."

3.3. What Are the Differences in the Professional Safeguards of Educational Inspectors According to the 2011 and 2022 Educational Inspectorate Regulations?

Table 3.

Job Security and Career Development

Theme	Category	Code	2011 Regulation	2022 Regulation
Job Security and Career Development Processes	Professional Quality	In-service Training	Trainings organized under the coordination of the Directorate General of Personnel and the Department of In-Service Training	Trainings organized by the Presidency and Provincial Governorships
		Assignment Abroad	No provision available	Assignment for the purpose of receiving education abroad
	Professional Security	Investigation and Judicial Decision	Those proposed for dismissal as a result of an investigation or those whose employment was terminated by court decision	Those identified with moral or professional incompetence
		Medical Board Report	Individuals with a medical board report indicating inability to perform their profession	Individuals determined to have medical incapacity

Under the Professional Quality category, in-service training for inspectors is included in both regulations. In the 2011 EIR, in-service trainings aimed at improving inspectors' professional knowledge, renewal, and development are conducted in coordination with the General Directorate of Personnel and the Department of In-Service Training. With the 2022 EIR, inspectors' in-service trainings are organized by the Inspection Board Presidency and governorships. Regarding the "Sending Abroad" of inspectors, the 2011 EIR does not include any provision about sending inspectors abroad to develop their areas of expertise, whereas the 2022 EIR contains a regulation allowing training inspectors to receive education abroad. When examining the provisions related to Professional Security in the 2011 EIR, it is observed that termination of inspectors' duties requires elements such as investigation results, judicial decisions, and health board reports. In contrast, the 2022 EIR stipulates that inspectors whose health, moral, or professional inadequacies are determined will be dismissed. However,

there is no explicit regulation on how moral and professional inadequacies will be identified. Furthermore, the 2022 EMY does not clearly specify whether this determination will be based on investigation outcomes, judicial rulings, or other objective criteria. Provisions regarding the liability arising from inspectors' work, operations, activities, reports, opinions, and measures taken based on the law due to personal fault leading to unlawful acts and other liabilities, allowing compensation claims only against the administration, are found only in the latest regulation. Additionally, the latest regulation states that if it is definitively determined by judicial or disciplinary board decisions that inspectors have formed or changed opinions due to personal reasons or external pressure and influence, the administration reserves the right of recourse against the relevant inspector.

4. Discussion, Conclusion and Recommendations

In this study, conducted to identify the duties and powers of education inspectors within the scope of the 2011 Regulation on the Directorates of Education Inspectors of the Ministry of National Education (2011 EMY) and the 2022 Regulation on Education Inspectors (2022 EMY), as well as to reveal the differences between the two regulations regarding these duties and powers, three main themes were determined. These themes are classified as "Job Descriptions and Work Processes," "Legal Legislation and Compliance," and "Job Security and Career Development Processes." Under the theme of "Job Descriptions and Work Processes," the provision in the 2011 EMY that allowed inspectors to conduct activities such as guidance, investigation, and examination related to human resources in provincial and district national education directorates was removed in the 2022 EMY. The areas of duty for inspectors were repealed by regulation in the 2022 EMY, and it was only stated in Section Eight, titled "Duties and Powers of Education Inspectors and Assistant Education Inspectors," specifically in Article 53, paragraph 1, subparagraph (a), that inspectors would carry out investigations, guidance, and examination activities in all types and levels of official and private formal and non-formal educational institutions and private student accommodation services institutions in the province. However, since no provision is included stating that inspectors can carry out activities in provincial and district national education directorates, the scope of their duties and powers is not clearly defined in the 2022 EMY. Despite the explicit provision in Presidential Decree No. 1, Article 320, paragraph 1, subparagraph (d), that guidance and investigation procedures for personnel in provincial and district national education directorates shall be carried out by Ministry inspectors, the 2022 EMY neither includes any regulation to concretize this decree nor clarifies the inspectors' scope of authority in Article 53, paragraph 1, subparagraph (a), or Article 54, paragraph 2. This situation, which contradicts the principle of the hierarchy of norms, causes authority confusion due to the lack of clear definitions of the jurisdictions of Ministry inspectors and those working in the provinces. Furthermore, in the inspection system organized as central and provincial organizations, the overlap in job descriptions between the Ministry and provincial inspectors has resulted in two professional groups with similar functions but differing hierarchical positions. Although inspectors have a wide range of duties, the limitations in their authority can be considered a significant issue within the framework of the Street-Level Bureaucracy theory. According to this theory proposed by Lipsky (1980), street-level bureaucrats such as police officers, soldiers, teachers, and inspectors are the actual implementers of state policies on the ground. However, these actors often face limited resources, contradictory instructions, and high public expectations. In this context, it is evident that inspectors are not sufficiently equipped with the time, resources, and authority necessary to fulfill the expected duties effectively. Despite numerous unresolved and nearly chronic issues in the practice and legislation concerning inspectors' professional problems, working conditions, and personal rights, the 2022 EMY expanded the duties of inspectors in terms of variety and scope. New duties and responsibilities were assigned to inspectors, such as compliance with job standards, submission of evaluation forms, serving on boards and commissions, report preparation and timely delivery, and fulfilling tasks

determined by the president and legislation. The additional tasks assigned by the 2022 EMY have undeniably increased the workload of inspectors who already conduct activities such as guidance, on-the-job training, investigation, and supervision in all formal and private education institutions. Without good job design and support mechanisms, the increasing duties may cause negative effects such as burnout, role ambiguity, reduced motivation, and decreased organizational commitment (Hackman & Oldham, 1976). It has been observed that inspectors face a heavy workload (Arabacı & Akar, 2010; Çelebi, Övür & Eravcı, 2017; Kazak & Öztürk, 2023) and that this increasing workload results in qualitative problems (related to quality) and losses in professional productivity (Bayram & Uygur, 2016; Kayıkçı & Cantürk, 2014; Kaya & Demir, 2017; Tonbul & Baysülen, 2017). In studies addressing the various legal issues faced by education inspectors (Akif & Döş, 2014; Çelebi, Övür & Eravcı, 2017; Ekinci & Karakuş, 2011; Kazak & Öztürk, 2023), it was found that inspectors have difficulty fulfilling their duties due to problems stemming from legal regulations. Demircioğlu (2015) and Özdemir (2010) stated that deficiencies in legislative regulations may increase complexity and uncertainty, thereby harming the legitimacy of regulatory actions and endangering legal security. The removal of the "areas of duty" stated in the 2011 EMY from the 2022 EMY creates "uncertainty in duty boundaries," which is likely to lead to many organizational and professional problems. Various studies (Akbaşlı & Akyüz, 2023; Çelik, 2010; Deniz, 2022; İlğan, 2006; İskender, 2004; Kayıkçı, 2005; Sabancı & Yücel, 2015; Katipoğlu, 2014; Özdemir & Özcan, 2016) emphasize that inspectors face many unresolved problems related to their duties, working conditions, and personal rights, which must be addressed for them to perform their profession effectively. Studies aiming to determine the professional satisfaction and organizational commitment levels of education inspectors (Akan, Yalçın & Yıldırım, 2012; Uçar & Uçar, 2014) show that most inspectors are highly dissatisfied with their personal rights, working conditions, and hierarchical status and exhibit only moderate levels of organizational commitment. Another issue in the practice of the inspector profession is that inspectors are unable to sufficiently engage in guidance and improvement activities because they must allocate a significant portion of their time to disciplinary investigations (Demirkasimoğlu, 2016; Topçu, 2014). The transfer of course supervision—an activity that could directly contribute to the improvement of teaching services—from inspectors to school principals by Law No. 6528, which came into force on 14.03.2014, and the provisions in the 2022 EMY regarding administrative functioning and investigations reinforce the inspectors' disciplinary and interrogative roles. Due to the lack of specialization in specific areas, inspectors have insufficient pedagogical knowledge, which limits the quality of their contributions to the education system (Gökçe, 2013; Yıldırım & Sezer, 2020). Moreover, the fact that the legislation regarding education inspectors is structured in a way that reinforces their disciplinary and interrogative roles can be considered one of the main factors hindering the modern development of the profession. Academic studies on the educational inspection system (Çevikbaş, 2011; Öner & Ulutaş, 2021) indicate that inspectors allocate more time to administrative processes and investigations ensuring compliance and discipline rather than improving teaching processes. Gündüz (2008) stated that inspection services focusing solely on administrative and legal processes would be insufficient in addressing existing educational problems. With the 2022 EMY, inspectors have assumed comprehensive responsibilities beyond administrative and legal duties, such as guidance, supervision, and on-the-job training, and are simultaneously performing potentially conflicting roles like discipline and guidance. From the perspective of role theory, it is stated that when individuals in organizations are expected to assume multiple roles simultaneously, role conflict and role strain may arise (Biddle, 1986). In this regard, the expectation that education inspectors perform inherently incompatible roles simultaneously increases the likelihood of role conflict and strain. Although Article 45, paragraph 2 of the 2022 EMY states that inspector working groups should be formed based on the components of investigation, guidance, and supervision, the lack of clarity in the regulation raises questions about the extent to which this separation is observed. Besides the ambiguity and subjectivity of the provision, the insufficient

number of inspectors for component separation (Kurban & Çığman, 2023) is also said to be a factor that increases role conflict. Under the theme of “Legal Legislation and Compliance,” it is noteworthy that although education inspectors have extensive and varied areas of duty, the 2022 EMY predominantly includes provisions on duties while neglecting the powers to be used in performing those duties. In Article 53, paragraph 1 of the regulation, seven out of eight subparagraphs on duties do not specify any associated powers, and unlike the 2011 EMY, the areas of duty are not regulated. Legally, most of the duty descriptions in the 2022 EMY are regulated independently of the corresponding powers, lacking clarity on how the duties will be fulfilled, with what tools, and with which powers. The powers that should complement the duties are not clearly defined. Additionally, Article 53, paragraph 2 of the regulation includes provisions on temporary assignment procedures under the same heading, covering various unrelated topics such as “In-Service Training, Sending Abroad, Work Transfer of Education Inspectors, and Procedures Regarding Assignment Orders,” which weakens the regulation's systematic structure that requires consistency. Under the 2022 EMY, the authority to request information and documents has been expanded, and inspectors have been granted powers to inspect, count, and, when necessary, seal safes, warehouses, and storage areas in the institutions they audit. Their direct authorization regarding personnel leave in audited institutions has increased both their control over physical assets and their administrative powers. While the need to strengthen audit mechanisms to detect financial irregularities is emphasized (Öztürk, Demirtaş & Arabacı, 2003), the power to seal storage, warehouse, and safe areas allows inspectors to exert direct physical control over school assets, aiming to prevent potential irregularities and corruption. However, Çaylak (2014) argues that effective audit mechanisms cannot be limited to physical asset inspection alone, especially in educational institutions where the institutional goals are abstract, making this point even more critical. Thus, the expansion of powers in the inspector regulation does not constitute a reform aimed at directly improving educational environments. In fact, the removal of the provision in the 2011 EMY requiring audited individuals to answer inspectors' questions within the framework of legislation is considered a regulation that reduces accountability in educational activities. Studies aimed at improving educational processes (İskender, 2004; Özyaydınlık, Kabaran, Altıntaş & Kabaran, 2016) state that administrative regulations generally do not have a direct or only a limited effect on instructional processes. Therefore, the increase in authority for inspectors under the 2022 EMY is viewed as a change serving the restructuring of disciplinary and financial processes rather than the improvement of teaching activities and student achievement. Although the primary aim of supervision in education, as emphasized by many researchers (Bostancı, Bulut & Özbey, 2011; Demirtaş & Umur, 2016; Topçu, 2011), is to enhance educational services by improving instructional activities, the limitation of inspectors' instructional authority and the transfer of lesson supervision duties with Law No. 6528 have disrupted activities directly aimed at improving teaching and learning in schools. Furthermore, the provision leaving the allocation of inspectors' workrooms to the discretion of school administrators is a regulation that may negatively affect the quality of inspection and investigation processes. Within the theme of Job Security and Career Development Processes, the coordination of inspectors' professional updating, renewal, and development efforts has been transferred from the General Directorate of Personnel and the Department of In-Service Training to the Inspection Board Presidency and the governorates. Additionally, under the “Sending Abroad” heading, the 2022 EMY included a regulation allowing inspectors to receive training abroad in order to examine modern and diverse practices. In Uçar's (2017) study, it was stated that in-service trainings significantly contribute to the professional development of inspectors, whereas Yazıcı's (2022) research revealed that the school development work presented by inspectors contained professional deficiencies. Accordingly, it can be said that inspectors need regular and continuous training to demonstrate a professional approach in their specialized tasks. Lastly, under the theme of Job Security and Career Development, it is observed that there is no significant difference between the 2011 and 2022 EMY regarding

provisions for inspectors' professional security, except that the 2022 EMY added a provision stating that inspectors would not be held accountable for their opinions. While it is stated that inspectors whose physical, moral, or professional inadequacies are identified will be dismissed, there is no explicit regulation on how moral and professional inadequacies will be determined according to objective criteria. The latest regulation includes a provision that compensation claims due to personal faults related to the tasks, activities, reports, opinions, and measures undertaken by inspectors based on the law shall only be directed against the administration. If it is determined through a judicial or disciplinary board decision that inspectors formed or changed opinions due to personal reasons or external pressure and influence, the administration reserves the right of recourse against the relevant inspector. In conclusion, with the 2022 Regulation on Education Inspectors, inspectors have been made responsible for broad and multifaceted duties related to the education system, which brings the risk of developing a superficial understanding and approach due to multiple and conflicting roles. Despite their wide-ranging and comprehensive responsibilities, the uncertainty in duty boundaries and imbalance between duties and powers arising from the legislation constitute significant obstacles to the modern development of the profession. Although the 2022 EMY has increased inspectors' control over physical assets and administrative powers, it is evident that their direct influence on instructional processes, whose primary purpose is to enhance teaching services, has diminished over the examined period, and their authority in this area has been restricted.

Recommendations:

Clarification of Job Descriptions: The job descriptions of education inspectors outlined in Chapters Eight and Nine of the regulation should be revised in a clearer, more comprehensible, and detailed manner to eliminate ambiguities in practice.

Balance Between Authority and Duty: Consistency should be ensured between the authorities granted to inspectors and the duties they are expected to perform, and the regulations should support this balance through provisions that observe the authority-duty equilibrium.

Strengthening of Professional Security: The professional security of education inspectors should be restructured based on concrete and objective criteria in a way that prevents arbitrary practices.

Ethics Committee Approval: As this study is a scientific analysis conducted on publicly available documents, no ethics committee approval was required. However, the author declares that all rules specified under the "Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions" were followed, and that none of the actions listed under the second section titled "Violations of Scientific Research and Publication Ethics" were committed in this study.

Author Contributions: The research was conducted by a single author.

Conflict of Interest: The author has declared no potential conflict of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Financial Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Declaration of AI Use: The author declares that no artificial intelligence tools were used in the research, authorship, or publication of this article.

References

- 1 No Presidential Decree on the Organization of the Presidency. (2018). *Official Gazette of the Republic of Turkey*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf>
- Akan, D., Yalçın, S., & Yıldırım, İ. (2012). Professional satisfaction/dissatisfaction levels of education inspectors. *Kazım Karabekir Education Faculty Journal*, 25, 1–15.
- Akbaşı, S., & Akyüz, Z. (2023). The chaotic state of educational supervision: The preferability of educational inspectorship. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(1), 45–60.
- Akif, K., & Döş, İ. (2014). Examining the applicability of risk-based auditing in education based on the opinions of education inspectors. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 15(2), 131–146.
- Altun, S. A., & Büyüköztürk, Ş. (2011). Development of the change tendencies scale. *Kalem Journal of Education and Human Sciences*, 1(2), 123–145.
- Bayram, A., & Uygur, H. (2016). New approaches in educational supervision and the role of school inspectors. *Education and Science Journal*, 41(181), 65–80.
- Biddle, B. J. (1986). Recent developments in role theory. *Annual Review of Sociology*, 12(1), 67–92. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.12.080186.000435>
- Bostancı, A. B., Bulut, M., & Özbey, H. (2011). Teachers' and supervisors' opinions on the application of artistic supervision in teacher supervision. *Education Faculty Journal*, 1, 238–254.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (3rd ed.). Sage Publications.
- Çaylak, Ş. (2014). The structure and functioning of public administration ethics in the United States. *Turkish Administrative Journal*, 84(1), 69–95.
- Çelebi, N., Övür, M., & Eravcı, F. (2017). Problems faced by provincial education inspectors during investigation processes. *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Sciences*, 15(2), 45–60.
- Çelik, İ. (2010). Mistakes made by education inspectors during investigation processes. *Educational Research Journal*, 11(1), 45–58.
- Çevikbaş, R. (2011). Internal audit institutions in Turkey. *Turkish Administrative Journal*, 83(471–472), 47–67.
- Demircioğlu, M. Y. (2015). The illegitimacy of regulatory actions: A critical approach to YÖK regulations on foundation universities. *Turkish Bar Association Journal*, 121, 19–40.
- Demirtaş, H., & Umur, Z. (2016). Opinions of students and faculty on the non-thesis master's program in educational administration and supervision. *e-International Journal of Educational Research*, 7*, 1–15.
- Deniz, Ü. (2022). A conceptual evaluation of the roles of education inspectors. *National Education Journal*, 51(236), 3657–3678.
- Ekinci, A., & Karakuş, M. (2011). The functionality of guidance and supervision activities by inspectors in primary schools. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(2), 711–730.
- Ekinci, A., Öter, Ö. M., & Akin, M. A. (2013). The system of selecting and training inspectors in the post-republic education system. *National Education Journal*, 43(199), 106–125.

- Ertürk, A. (2020). 2023 Education Vision: A remedy for problems? *Pamukkale University Journal of Education*, 48(1), 112–130.
- Eyi, T. F. (2006). *Opinions of primary education inspectors in Adana province regarding their research duties* [Unpublished master's thesis]. Ankara University, Institute of Social Sciences.
- Gökçe, F. (2013). The quality of teacher supervision according to education inspectors. *Education and Science*, 38(168), 238–253. <https://doi.org/10.15390/EB.2013.1743>
- Gönülaçar, Ş. (2018). The transformation pain in educational supervision. *Perspective on Education*, 43, 88–97.
- Gül, İ. A., & Özsoy, G. Ö. (2022). Opinions of education inspectors on the newly published regulation. *International Journal of Educational Sciences*, 9(1), 145–160.
- Gündüz, Y. (2008). *The need for renewal of the Ministry of National Education inspection system in the EU harmonization process* [Unpublished doctoral dissertation]. Marmara University, Institute of Educational Sciences.
- Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16(2), 250–279. [https://doi.org/10.1016/0030-5073\(76\)90016-7](https://doi.org/10.1016/0030-5073(76)90016-7)
- Hatipoğlu, G., & Ordu, A. (2019). Comparison of educational supervision systems in Singapore, Lithuania, the Dominican Republic, and Turkey. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, 49, 102–129.
- İlğan, A. (2006). *Primary education inspectors' and teachers' levels of adopting differentiated supervision models* [Unpublished master's thesis]. Ankara University, Institute of Educational Sciences.
- Kaçar, K. (2025). Educational inspectorship in the decisions of the National Education Councils. *Istanbul Esenyurt University Journal of Business and Management*, 1(1), 45–60.
- Kayıkçı, K. (2005). Perceptions of Ministry of National Education inspectors about structural problems of the supervision system and their job satisfaction levels. *Educational Administration: Theory and Practice*, 11(2), 283–299.
- Keklik, E. (2023). Inspection services and legislation in late Ottoman education. *International Journal of Turkish Language and Literature Studies*, 12, 1533–1549. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1332774>
- Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. Russell Sage Foundation.
- Ministry of National Education [MEB]. (2011). *Regulation on the Ministry of National Education Education Inspectors Boards*. Official Gazette, No: 27974. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110624-4.htm> (Accessed: March 16, 2025, at 14:50).
- Ministry of National Education [MEB]. (2022). *Regulation on Ministry of National Education Education Inspectors*. Official Gazette, No: 31765. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220301-1.htm> (Accessed: March 16, 2025, at 14:40).
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications.

Presidency Decree No. 1 on the Organization of the Presidency. (2018). *Official Gazette*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf> (Accessed: March 16, 2025, at 12:30).

Taymaz, H. (2015). *Inspection in the education system* (11th ed.). Pegem Akademi Publishing.

Yıldırım, A., & Sezer, S. (2020). Restructuring educational supervision: International examples and recommendations for Turkey. *Journal of Higher Education and Science*, 10(2), 234–245. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.375>

Correspondence

Dr. Muhammet YILDIRIM
muhammet4506@hotmail.com